

Van Tweenhuysen

Albert van der Kaap

In dit artikel een overzicht van een aantal generaties van de familie Van Tweenhuysen. Verreweg het grootste deel van de informatie is afkomstig uit het artikel van J. Seekles, 'Jonkers en juffers. Riddermatigheid bij het geslacht Van Twenhuysen?', in: Alma, Redmer, Gietman, Conrad & Mensema, Albert (eds.) Adel en heraldiek in de Nederlanden: adellijke identiteit en representatie. Opstellen aangeboden ter gelegenheid van het afscheid van jhr. Arnold Gevers als archivaris bij het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle op 2 november 2012, Hilversum: Verloren (2012), pp. 141-168.

Generatie I

Dirc van Tweenhuysen

Dirc van Tweenhuysen trouwde met Aleyd van Cortryc. 1359.¹ Zij woonden aan de Voersterstraat in Zwolle naast Ludeken Geretsz en zijn vrouw Femme.²

Generatie II

Helmich van Tweenhuysen. Begin 15^e eeuw.

Generatie III

Dirc van Tweenhuysen.

Eerste helft 15^e eeuw. Overleden voor 10 juli 1467 in Zwolle. Getrouwd met Christina (Stijne) NN, overleden tussen 10 juli 1467-15 november 1473. Dirc was, gerichtsmann, schepen, raad en burgemeester van Zwolle en stichtsmann van de abdij van Essen.³

Op 2 maart 1444 verklaart Derck van Tweenhuysen, mede namens Styne, zijn vrouw, dat zij ter wille van hun zieleheil aan de sanctus Antoniusbroederschap in Zwolle een jaarrente van 13 1/2 oude Vlemssche groten geschonken hebben, waarvoor jaarlijks een uitdeling aan de armen gehouden dient te worden, gaande uit een gaarde, ter grootte van ongeveer 24 roeden land, die tussen het land van de erfgenamen van Derck then Bryncke en het land van Evert Wroebick op des

1

<https://www.delpher.nl/nl/tijdschriften/view?identificatie=MMUTRA01:001542001:00446&query=Tweenhuysen+&coll=dts&sortfield=date&rowid=5>

² Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht. Volumes 33-34. <https://bit.ly/3ukt11n>

³ De abdij Essen dateerde uit de Karolingische tijd. Bisschop Altfried van Hildesheim vestigde het voor adellijke vrouwen bestemde klooster in 852 op grond die aan zijn familie toebehoorde, aan de rechteroever van de Ruhr, vrijwel tegenover het op de linkeroever gelegen mannenklooster Werden, dat een halve eeuw eerder was gesticht door de zendeling Liudger. Altfried was familie van Liudger. Koning Lodewijk de Duitser schonk ca. 875 aan Essen de Sallandse hoven wellicht als beloning voor goede diensten die stichter Altfried hem had bewezen. Koning Otto I verleende in 947 aan de abdij voor al haar goederen immuniteit, waardoor deze werden afgezonderd uit de algemene organisatie van bestuur en rechtspraak. De abdij kreeg de positie van een rijksabdij, die direct onder het gezag van de koning viel. De belangrijkste vrije hoeven (opperhoeven of stamhoeven) erven van de abdij waren Olst, Archem, Yrthe en Eerde. In de middeleeuwen behoorde ook het landgoed Soeslo tot de abdij. F.J. Kossmann en J.A. Kossmann-Putto. Kampen en Essen.

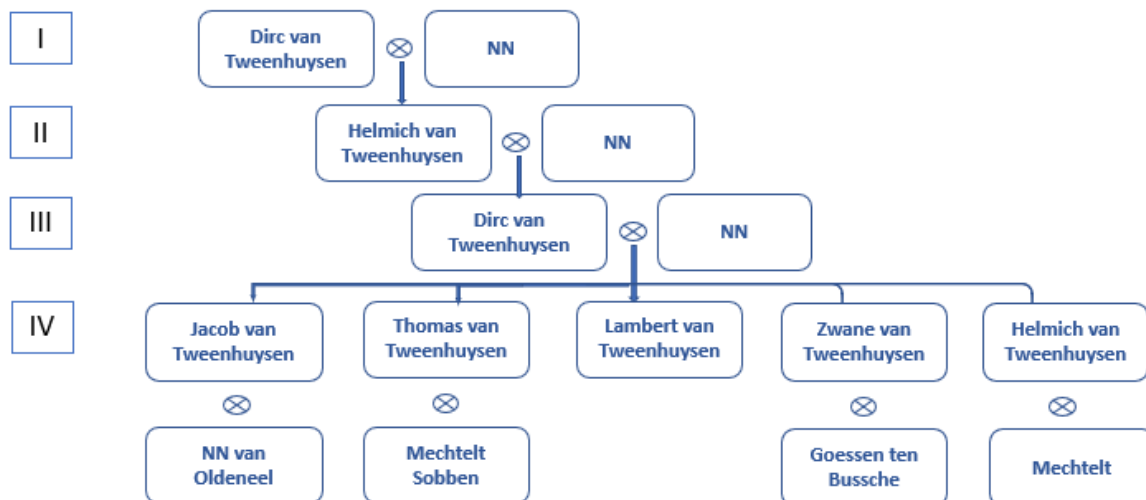
https://www.kamperalmanak.nl/downloads/almanak1991/kamper_almanak_1991_11_kampen_essen.pdf

Schuttengoerden gelegen is en die Johan Ocker en Herman? Huyerinck in erfpacht hebben, waarvoor Derck van Tweenhusen en Styne, zijn vrouw, als leden in de (sanctus Antonius) broederschap opgenomen worden.⁴

Generatie IV

Kinderen van Dirc en Christina:

- Jacob (Jacobus) van Tweenhuysen. Jurist.⁵ Getrouwd met NN van Oldeneel, dochter van Egbert Macharijs van Oldeneel (gerichtsman en schulte van Hattem) en Derkje Kruse.⁶ Hij was gerichtsman, schepen en burgemeester van Zwolle. Ook was hij kerkmeester van de St.-Michaelskerk en procurator van de Heilige Sacramentsbroederschap. Van 1481-1485 was hij straatschepen namens de Sassenstraat.
- Thomas van Tweenhuysen, overleden voor 18 juli 1459. Getrouwd met Mechtelt Sobben, dochter van Evert Sobben.
- Lambert van Tweenhuysen. Schepen van Zwolle. Ongehuwd.
- Zwane van Tweenhuysen, overleden in Zwolle voor 7 mei 1490. Getrouwd met Goessen ten Bussche, zoon van Herman Gerbrants ten Bussche. Goessen was gerichtsman, s schepen en burgemeester.
- Helmich van Tweenhuysen. Getrouwd met Mechtelt. Zie verder tak B, generatie IV.

Tak A

Generatie V

Kinderen van Jacob van Tweenhuysen en NN van Oldeneel:

⁴ F.C. Berkenvelder, Zwolse regesten deel II no 1858

⁵ Mogelijk werd hij in 1452 ingeschreven als student aan de universiteit van Leuven.

<https://www.openarchieven.nl/abl:d8d377ec-c164-5d6b-dca9-7c3f65c11236>

⁶ Van Oldeneel is een oud adellijk geslacht uit Overijssel. Oldeneel is ook een gehucht onder Zwolle.

- Derck van Tweenhuysen, overleden voor 1 oktober 1539 in Zwolle. Getrouwd met Jutte (Lubberta) van Yrte, overleden na 1 oktober 1539 in Zwolle, dochter van Henrick van Yrte en Lutgert Poppe.⁷ Hij was schepen van Zwolle. Jutte was eerder getrouwd met Wolf van Ittersum.
- Christina (Stijne) van Tweenhuysen, overleden na 11 september 1535 in Zwolle. Getrouwd met Jacob van den Water, overleden op 12 augustus 1553 in Zwolle, zoon van Seino van den Water en Wendelmoet van Wilsun/Wytmen (dochter van Jacob van Wytmen en Wobbeken Johans ten Bussche).⁸
Jacob was schepen van Zwolle en bezat in 1520 de havezate Ter Kuile bij Hoonhorst (zie bijlage).
- Helmich van Tweenhuysen, overleden in Zwolle op 28 augustus 1549. Getrouwd met Haele Kalen, overleden in Zwolle voor 7 januari 1538.
- Jacob van Tweenhuysen, overleden na 3 mei 1555. Getrouwd met Zwane van Haerst, dochter van Albert Hermans van Haerst en Margaretha NN.
- (vermoedelijk) Mechtelt van Tweenhuysen. Zij trouwde voor 3 maart 1496 met Werner Duysterbeke, overleden voor 9 augustus 1516, schepen en burgemeester van Zwolle en bewaarder van de armen in het Albert Badingshuis.
- Engelbert van Tweenhuysen, overleden ca 1536, gemeensman, kerkmeester van het St. Geertruidengasthuis, Hij trouwde voor 17 december 1515 met Aleijdt Borcherts/Winter, overleden na 2 augustus 1547, dochter van Berent Henricks Winter en Geerlofgn Geerts.⁹

Mogelijk:

Egbert van Tweenhuysen en zijn vrouw Aleyt hebben op 3 februari 1624 van Cornelis Geerts en zijn vrouw Lubbe en van Stijne Geerts twee rentebrieven gekocht, een van twee mud rogge en een van 1,5 mud rogge per jaar.¹⁰

Henrick Coertsz getuigt op 21 augustus 1526 dat hij ongeveer veertien dagen geleden voor zijn deur zat en dat Engbert van Tweenhuysen en Jan Mesmaker woorden hadden gehad over een emmer (?); kort daarna zag hij dat Engbert van Tweenhuysen door de poort aan kwam lopen met zijn zoon aan de hand en dat Jan Mesmaker met een getrokken mes uit zijn huis kwam; hij liep Engbert tegemoet die zijn pashouwer (cirkelvormig mes) had getrokken: zij sloegen naar elkaar maar of zij elkaar hebben verwond, weet getuige niet. Albert van Beilen getuigt hetzelfde.¹¹

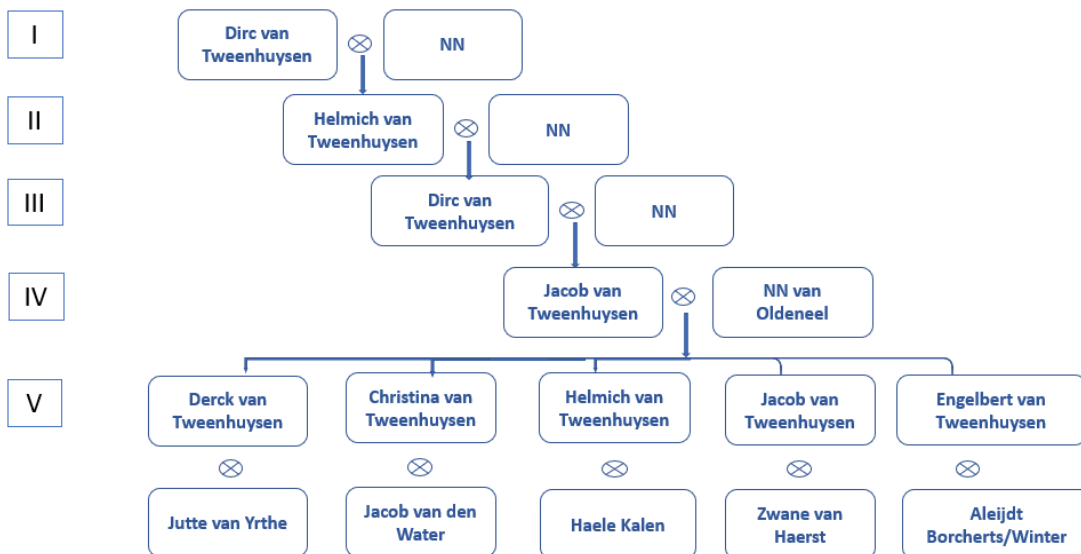
⁷ <https://gw.geneanet.org/cofranssen?lang=en&iz=26471&p=lubberta&n=van+yрте>

⁸ <https://gw.geneanet.org/cofranssen?lang=en&iz=26471&p=jacob+seyne&n=ten+water>

⁹ <https://gw.geneanet.org/cofranssen?lang=en&iz=26471&p=jacob&n=van+tweenhuijsen>

¹⁰ <https://www.kampen-notarieel.nl/images/Recognitienpdfs/akten79.pdf>

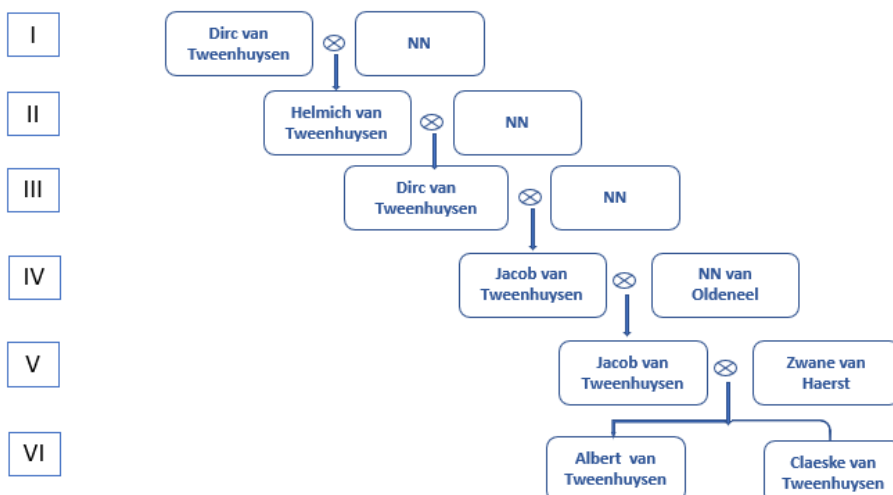
¹¹ <https://www.kampen-notarieel.nl/images/GGpdfs/akten11.pdf>

Generatie VI

Kinderen van Jacob van Tweehuysen en Zwane van Haerst:

- Albert van Tweehuysen. Priester.
- Claeske van Tweehuysen. Claeske was conventuale (kloosterling) in het Cadenetershuis in de Schoutensteeg, vlakbij de Sassenpoort. Deze gemeenschap bezat langs de Wolweversstraat een koeienstal en een boerenbedrijf met veen en hof. Er wordt ook melding gemaakt van een kerk met in het midden van het kerkdak een fraai, spits toelopend torentje, dat in de negentiende eeuw vanwege scheuren afgebroken werd. In de zestiende eeuw wordt melding gemaakt van ruimten waar gewerkt werd en waar de zieken verzorgd werden. In 1572 gaf het zusterhuis geld uit aan de reparatie van de gebouwen.¹²

Kinderen van Helmich van Tweehuysen en Haele Kalen:

¹² Madelon van Luijk (2004). *Bruiden van Christus. De tweede religieuze vrouwenbeweging in Leiden en Zwolle, 1380-1580*. Zutphen: Walburg Pers.

- Wilbert van Tweenhuysen, overleden in Zwolle voor maart 1578. Hij had (als priester) een relatie met Lutgert Lentelink, *'de maecht, de bijliggersche van heer Wilbert'*, overleden in Zwolle na 19 januari 1601, dochter van Harmen Lentelink.
- Henrick van Tweenhuysen, overleden voor 10 mei 1569.
- Geertruidt van Tweenhuysen, overleden na 9 maart 1580 in Zwolle. Getrouwd met Wolff Wolffs, geboren rond 1487, overleden voor 6 mei 1557, zoon van Roderick de Wolff/Ruerick Wulffs, heer van Westenrode en Spreyengood¹³ (schepen van Harderwijk) en Christina (Styne) Jans van Wijnbergen (dit echtpaar kreeg vijftien kinderen). Wolff was schepen van Harderwijk, kerkmeester van de Onze Lieve Vrouwekerk in Zwolle en meensman in de Voorstraat van 1554-1557. In 1520 verzoeken de schepenen van Harderwijk aan een ongenoemde leenheer, hun secretaris Wolff Wolffsz, uitstel te verlenen voor de verheffing van het hem door zijn vader nagelaten leengoed, gelegen te Epe, aangezien hij, tengevolge van een beenbreuk, niet kan reizen.¹⁴
- Jacob van Tweenhuysen, overleden voor 29 februari 1561. Getrouwd met Elisabeth van den Erve, overleden na 16 januari 1553, dochter van Floris van den Erve en Aleyd Goyer Thimans.
- Lambert van Tweenhuysen, overleden voor 24 februari 1557. Getrouwd met Anna van Oxfelder (Oxvelder), overleden voor 16 maart 1599, dochter van Sigismund van Oxfelder en Sophia van Haersolte.
- Anna van Tweenhuysen, overleden in Zwolle voor 21 april 1570. Conventuale in het Olde Convent in Zwolle.
- Christina van Tweenhuysen. Getrouwd met Gerard/Gerrit van Oxfelder, overleden in 1578/1579.
In 1578 namen de Gereformeerden met geweld, doch zonder beeldenstorm, de O. L. Vrouwekerk op de Ossenmarkt in bezit. Op 11 januari 1578 zijn de goederen van het Bergklooster in handen gesteld van Gerrit van Oxfelder met de opdracht deze uit te delen aan degene die er toe gerechtigd waren.¹⁵ Na klachten van de prior van Windesheim had zijn congregatie ze op 9 januari 1578 weer teruggekregen.¹⁶
- Henricka van Tweenhuysen, overleden kort na 1 december 1602 in Zwolle. Zij was conventuale en materse van het St. Cecilien- of Kinderhuis.
- Mechtelt van Tweenhuysen, dochter van Helmich, overleden in 1583/84. Getrouwd (1) met Werner Duysterbeke (burgemeester van Zwolle), zoon van Johan Duysterbeke en Hadewych Egberts Pigge. Zij trouwde (2) voor 1565 met Henrick van Till, geboren in 1509 in Zutphen, overleden op 4 november 1582 in Zwolle, zoon van Henrick van Till (aanvankelijk Velick genoemd) en Belle (Belia) Kribbe (dochter van Alphert Kribbe¹⁷ en Belia NN). Henrick was burgemeester van Zwolle (1541-1558), gedeputeerde van Overijssel en raadsheer in Overijssel, Drenthe en Lingen van koning Filips II (1566-1576). Henrick trouwde in eerste huwelijk met Magdalena van Haerst, dochter van Albert Hermans van Haerst en

¹³ <https://www.genealogieonline.nl/brobol-genealogie/131642.php>. Kort na Pinksteren 1488 geeft Rierick Wolff zijn vrouw als morgengave 100 gouden R(ijnlandse) guldens. Nederlandsche Leeuw, 1927.

¹⁴ Gelders Archief 5001 Stadsbestuur Harderwijk, (1190) 1231 - 1813 Inventaris 5. Regesten no 577

¹⁵ Geschiedenis van de stad Zwolle, 1769.

¹⁶ VII eeuwen Zwolsche geschiedenis, 1230-1930 en Uittreksels uit het dagboek van Arent toe Boecop.

¹⁷ Hij woonde op de Korenmarkt in Zutphen en was kerkmeester van de Grote Kerk in Zutphen (de Walburgiskerk).

Margaretha NN. Met haar kreeg hij acht kinderen. Met Mechtelt kreeg hij nog drie kinderen.

Mechtelt van Tweenhuysen trouwt op 24 november 1583 met Bernardus Paludanus (arts en wetenschapper), geboren in Steenwijk op 28 oktober 1550, overleden in 1633 in Enkhuizen¹⁸ (Berent ten Broecke), zoon van Berent ten Broecke en Femme. Deze Femme werd getuige een akte van 24 mei 1569 doodgestoken door de 'krankzinnige' Johan Cost.¹⁹ Paludanus was. Blijkens de huwelijksakte, overgegaan van het katholicisme naar het protestantisme.

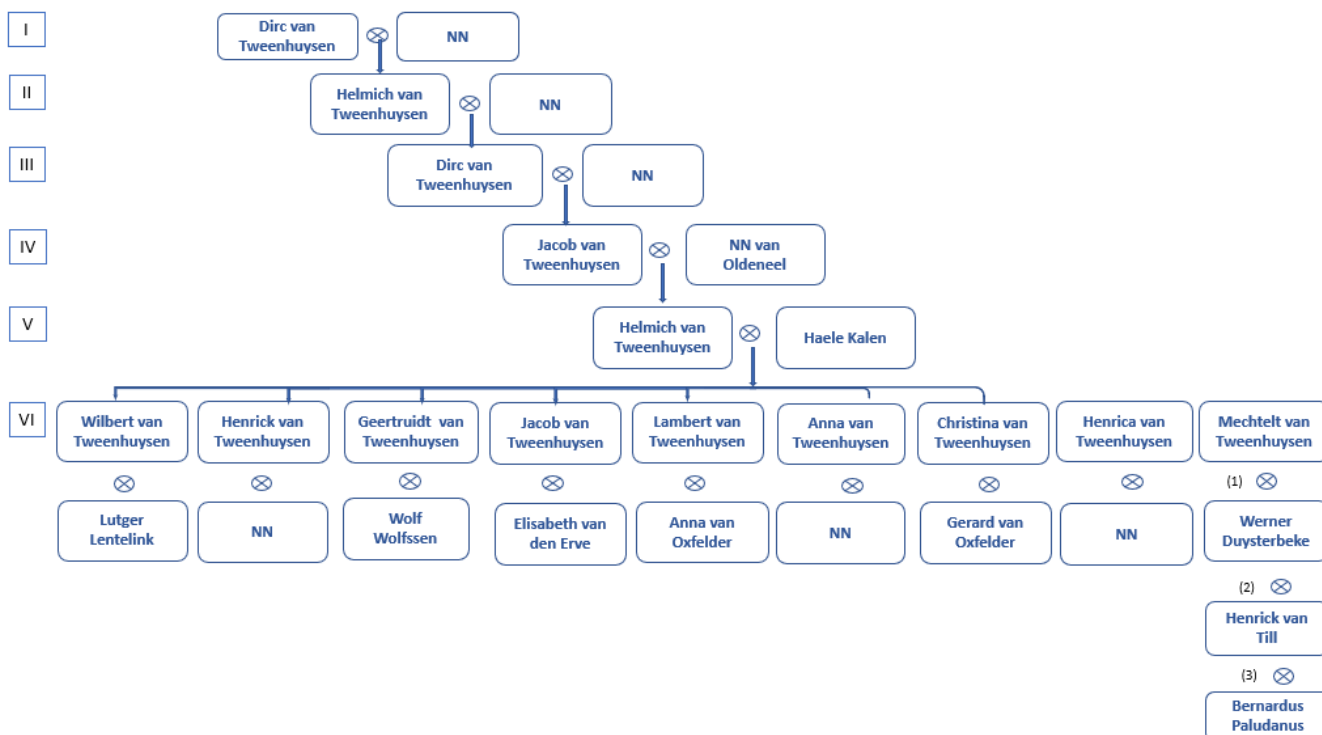
Zij kregen één kind en vermoedelijk sterft Mechtelt in hetzelfde jaar. Bernardus hertrouwde in december 1585 met Catharina Robberts, weduwe van kapitein Steven van Zuilen, met wie hij acht kinderen kreeg. Bernardus trouwde een derde keer, nu met Hilleke ten Loo.

Bernardus Paludanus.

¹⁸ https://nl.wikipedia.org/wiki/Bernardus_Paludanus

¹⁹ https://www.dbnl.org/tekst/lins001itin04_01/lins001itin04_01_0052.php

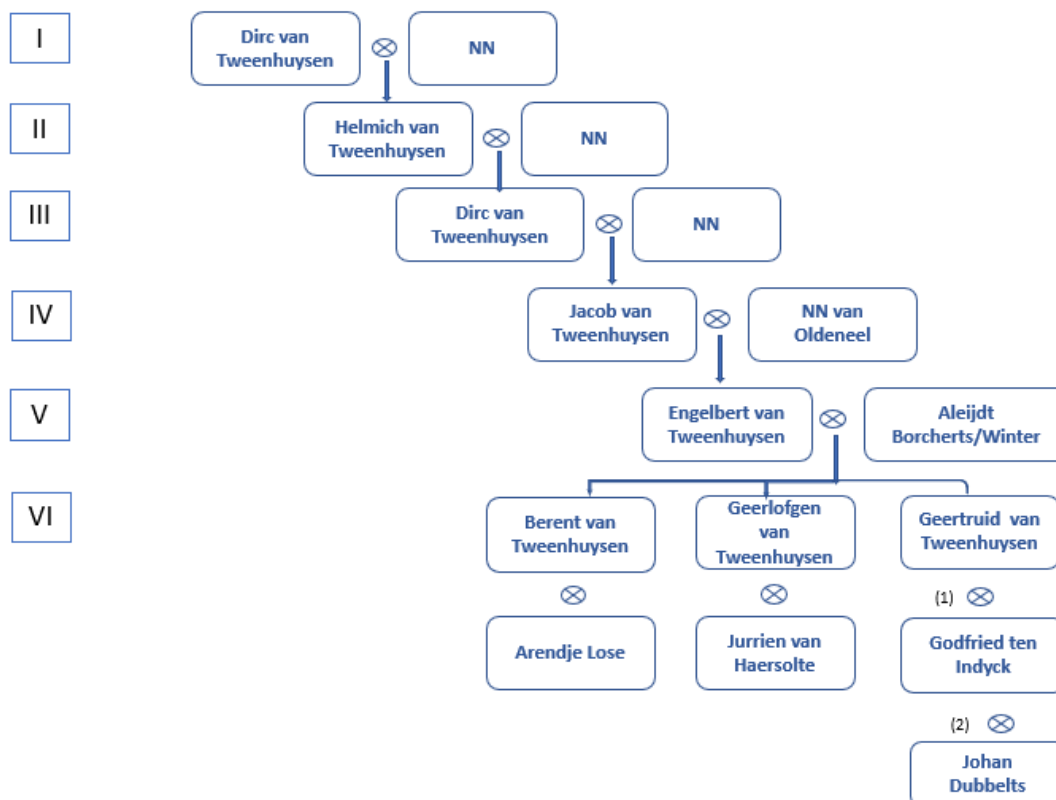

Kinderen van Engelbert/Egbert van Tweenhuysen en Aleijdt Borcherts/Winter²⁰:

- Berent van Tweenhuysen, overleden voor 24 juli 1558 in Kampen, begraven inde Sint-Nicolaaskerk, kerkmeester van het St. Geertruidengasthuis. Hij trouwde voor 24 juli 1558 in Kampen met Arendje Loose, overleden in Kampen na 1575. Zij maakte op 23 augustus 1566 haar testament.
- Jacob van Tweenhuysen?, overleden voor 3 augustus 1560.
- Geerlofgn van Tweenhuysen. Zij trouwde voor 31 augustus 1560 met Jurrien van Haersolte, zoon van Nicolaas van Haersolte en Gesina Roeper.
- Geertruid van Tweenhuysen, overleden tussen 16 juli en 23 april 1605. Zij trouwde (1) voor 17 mei 1564 in Kampen met Godfried ten Indyck, zoon van Godschalk ten Indyck en Bette van Ingen en (2) met Johan Dubbelts, overleden in Kampen na 23 april 1605. Godfried was lid van de Grote Meente en vicaris van het altaar van St. Jan de Doper in de St. Nicolaaskerk.²¹

²⁰ Arnhem, Gelders Archief, Familiearchief van Rhemen, Wapenboek, p. 161. Hier wordt als achternaam van Aleid Borcherts gegeven als 'Van Oostenwolde' Winter volgens https://www.kamperalmanak.nl/downloads/almanak1997/kamper_almanak_1997_14_genealogie_fam_loose.pdf

²¹ <https://gw.geneanet.org/cofranssen?lang=en&iz=26471&p=goedtsfrunt&n=ten+indijck>

Generatie VII

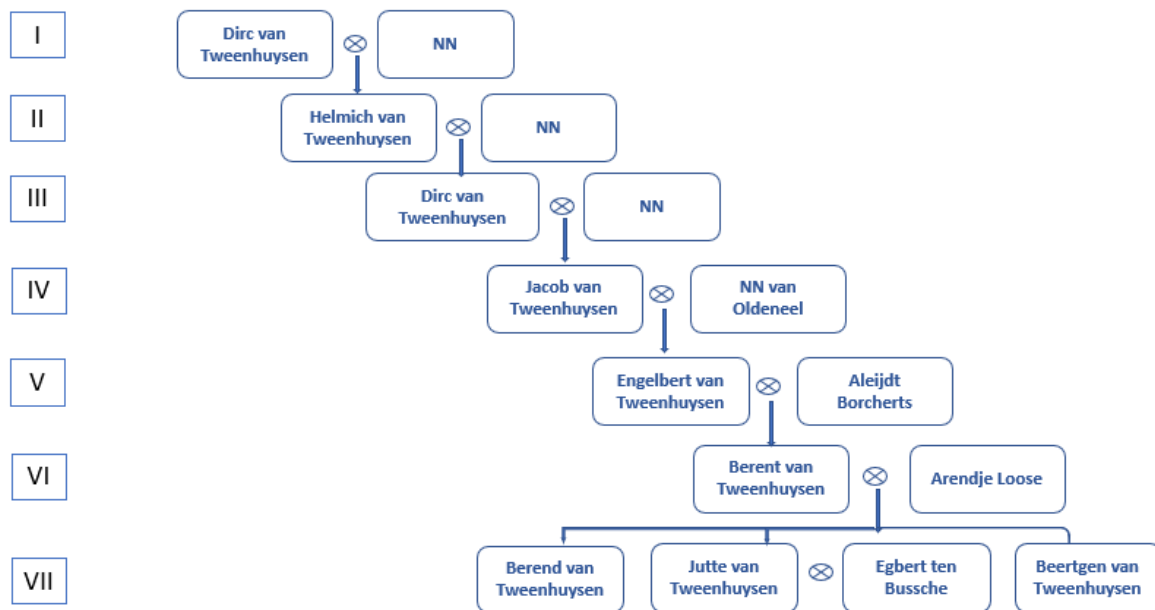
Kinderen van Berent van Tweenhuysen en Arendje (Arnolda) Loose²²:

- Jutte (Judith) van Tweenhuysen, overleden na 6 maart 1617 in Kampen. Zij trouwde met Egbert ten Bussche, schepen, raad en burgemeester van Kampen, overleden voor 6 maart 1617 in Kampen, zoon van Egbert ten Bussche en Johanna Kreijnck.²³
- Beertgen van Tweenhuysen, overleden in Kampen na 16 juli 1603. het jaar waarin zij lijdend aan de pest haar testament opmaakt.
- Berend (Bernardus) van Tweenhuysen, overleden in 1581, student te Leuven, lid van de Kleine Gemeente, van de Gezworen gemeente en van de Raad.

Arent toe Bocop, ons raadslid, oud 60 jaar en Godfried ten Indijck, oud 55 jaar, gedaagd door Nicolaes van Haersolthe, licenciat in de rechten, namens zijn neef Bernardus van Tweenhuysen jr. (afwezig i.v.m. studie aan de academie van Leuven) verklaren, na apart verhoord te zijn, dat zij Bernardus jr vanaf zijn jeugd gekend hebben, hij is de wettige zoon van zijn ouders, Bernardus van Tweenhuysen en Arnolda Loze, brave en fatsoenlijke mensen, hij is geboren en getogen in Kampen. Hij heeft zich altijd correct gedragen en stond bij iedereen goed bekend, er worden geen euveldeaden genoemd. Dit heeft plaats gevonden op 24 februari 1576 ten overstaan van Symon Glauwe Gheertzoon en Gheert van Endoven.

²² Nederlandsche Leeuw, 1912: <https://www.knggw.nl/wp-content/leeuw/1912-128-264.pdf>

²³ Nederlandsche Leeuw, 1912: <https://www.knggw.nl/wp-content/leeuw/1912-128-264.pdf>

Kinderen van Geertruidt van Tweehuysen en Wolff Wolffs:

- Ruerick Wolffs, overleden voor 1581 Hij is twee keer getrouwd. In eerste huwelijk met Belia van Till.
In tweede huwelijk trouwde hij in 1576²⁴ met Mette (Mechtelt) toe Boecop, dochter van Arent toe Boecop (schepen, burgemeester en kroniekschrijver) en Agnes Morre, dochter van Willem Morre en Margriet van der Eeckt.²⁵
Op 7 december 1584 koopt Joffer Mette toe Boecop, de weduwe van Roerick Wulffzen, huizen op de Vloeddijk in Kampen.
In 1590 vindt er een magescheid plaats tussen zijn weduwe en de kinderen uit beide huwelijken. In 1581 heeft er eerder een magescheid plaatsgevonden tussen Mette en zijn kinderen.
- Johan Wolffs. Getrouwd met Margaretha toe Boecop, dochter van Arent toe Boecop en Agnes Morre.²⁶

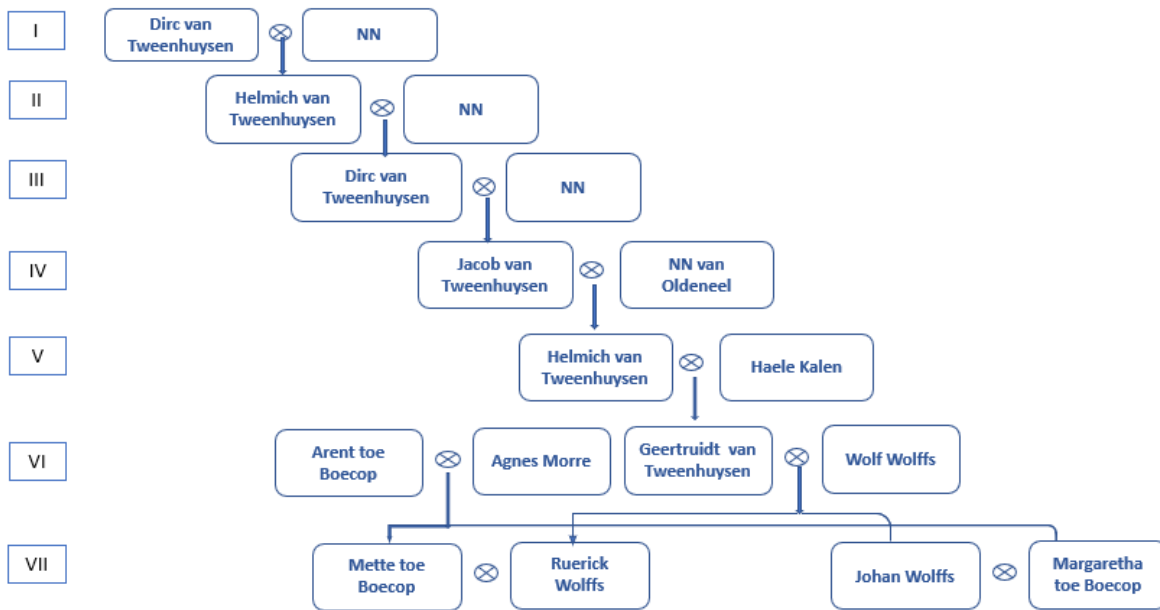
Op 2 november 1597 maakt Arent toe Boecop zijn testament op. Hij laat enige giften na aan de Boven- en Buitenkerk. Zijn dochters Mette en Margaretha en de kinderen van zijn overleden zoon Dirck zijn de erfgenamen.²⁷

²⁴ <https://bit.ly/4aRkGCZ> en <https://bit.ly/41TPbE8>

²⁵ https://www.kamperalmanak.nl/downloads/almanak1992/kamper_almanak_1992_11_toe_boecop.pdf

²⁶ Molhuysen, C.(1881). Register van Charters en bescheiden in het oude archief van Kampen, Volumes 3-4. <https://bit.ly/46A2cU6>

²⁷ <https://bit.ly/4aRkGCZ>

Dit schilderij wordt toegeschreven aan Mechteld toe Boecop²⁸, dochter van Gerrit Lichtenberg en Cornelis de Vooght van Rijnveldt, en bevat mogelijk de portretten van Derck toe Boecop (burgemeester van Kampen) en zijn zonen Arent en Egbert als apostelen (Stedelijk Museum Kampen).

Kinderen van Jacob van Tweenhuisen en Elisabeth van den Erve²⁹:

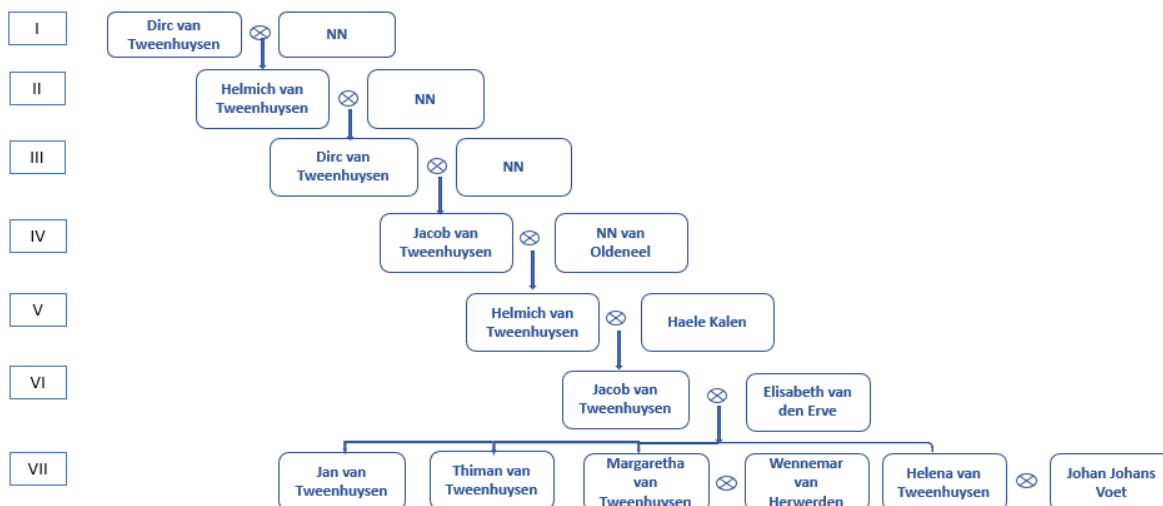
²⁸ <https://resources.huynens.knaw.nl/vrouwenlexicon/lemmata/data/Lichtenberg>

²⁹ <https://gw.geneanet.org/cofranssen?lang=en&iz=26471&p=margaretha&n=van+tweenhuisen>

- Thiman van Tweenhuysen, geboren in 1558, overleden voor 10 mei 1569. Keurmeester, timmermeester, schepen, raad en burgemeester van Zwolle en gerichtsmann van heino, leenman van Johan van Pallandt.
- Margaretha van Tweenhuysen, overleden na 7 september 1568. Getrouwd op 29 december 1551 met Wennemar van Herwerden, zoon van Johan van Herwerden en Alyt NN.
- Helena van Tweenhuysen. Getrouwd (huwelijkscontract 8 februari 1558) met Johan Johans Voet, zoon van Johan Voeth en Lucia van Speulde.
- Jan van Tweenhuysen (kind van onbekende moeder).

Op 5 maart 1582 ontving Jan van Tweenhuysen, bastaardzoon van wijlen Jacob van Tweenhuysen, als legaat uit de nalatenschap van juffer Sophia van Oxfelt, 25 goudguldens en een bed met toebehoren.³⁰

In 1584 procedeerde Anna van Oxfelt (Ochsfeldt), weduwe van Boldewijn Sweerssen, tegen Sophia van Oxfelt, vrouw van Goert van Lynden, over het stellen van een beter onderpand voor een geleend kapitaal.³¹ In de jaren 1596-1587 procedeerde Anna tegen Evert Hermans over de pacht van een stuk land in Mastenbroek.

Kinderen van Wilbert van Tweenhuysen en Lutgert Lentelink:

- Emmanuel van Tweenhuysen, overleden aan de pest voor 1625. Getrouwd in Zwolle op 12 mei 1585 met Anna Jans van Haersolte/Haerst³², overleden in Zwolle op 10 juli 1639, bastaarddochter van Johan van Haersolte tot de Leemkule. Zij was eigenaar van de havezate 'Het Hoogehuijs' in IJsselmuiden.
In 1624 worden drie morgen en twee hond (hont) land³³, genaamd de grote Haerster

³⁰ HCO, Stadsarchief Zwolle 1230-1813, inv.nr. 3886, pag. 14

³¹ Wolfgang Sweerssen/Wulffhang Swiersen, zoon van Boldewijn en Anna, trouwde op 25 november 1595 met Judith van Till, dochter van Hendrik van Till en Mechtelt of Magdalena van Tweenhuysen.

³² Testament van Anna:

<https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=210&miadt=141&miaet=1&micode=0894&minr=17203946&miview=inv2>

³³ Een morgen is de hoeveelheid grond die in een ochtend door een span met twee ossen kan worden geploegd. De omvang verschilt van plaatst tot plaats, maar is ongeveer een kleine hectare. Er gaan zes honden in een morgen. [https://nl.wikipedia.org/wiki/Morgen_\(oppervlaktemaat\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Morgen_(oppervlaktemaat))

Maete, gelegen achter de Valckenbarch, verpacht aan Wolter Warners.³⁴

1580

In de vooravond van donderdag 16 juni vond een grote beeldenstorm plaats. Veel vreemde soldaten in Staatse dienst, waarvan de meerderheid uit Kampen en Deventer waren betrokken bij een burgeroorlog in de stad die ook een dag tevoren al had plaats gevonden. Het grote stenen beeldengroep van het Golgothakruis op het Grote Kerkhof werd stukgeslagen en een menigte stormde de kerk binnen, beelden en altaren werden omver gegooid en stukgeslagen. De houten altaar retabels en beelden werden op drie grote brandstapels op de Grote Markt het vuur prijs gegeven. Voor 125 pond werd siersmeedwerk als oud ijzer verkocht. Pastoor Hendrick Fockingh had een dag eerder (15 juni) de stad verlaten. Een aantal Schepenen hadden uit voorzorg belangrijke koorkappen, kazuivels en beelden uit de kerk laten halen om ten stadhuize veilig op te bergen. Veel van deze kerkschatten zijn verkocht en verspreid. Zo staan er in het museum Boymans van Beuningen de vier kerkvaders die eens het St. Michaelskoor sierden.

Veel burgers uit de stad wisten nog iets te redden van de kunstwerken. Zo had Emmanuel van Tweenhuysen beelden van altaren, een schilderij en een aantal handschriften meegenomen uit de kerk. Zijn vrouw, Anna van Haerst wist de kerkschat goed te verbergen (de collectie Emmanuelshuizen). Nog weken daarna is men bezig geweest om het puin van stuk geslagen zandstenen altaarstukken en het sacramentshuis op te ruimen, veel puin verdween in de crypte en onder de vloer. De doorgang vanuit het Schepenkoor naar het Wachthuis wordt gedicht. Op 17 november vindt de plechtige intrede plaats van predikant Ds. Hermannus Wyferding.

Anna bestemde het grootste gedeelte van haar goederen na de dood van haar man en zoon aan een gesticht voor enige oude vrouwen, dat ter nagedachtenis aam jaar man diens naam, Emmanuel, zou dragen.³⁵ Een jaar voor haar dood had zij twee huizen in de Praubstraat gekocht, waarschijnlijk met dit liefdadige doel voor ogen. Haar kleding is voor een adellijke vrouw eenvoudig.³⁶

³⁴ <https://bit.ly/40M56Ef>

³⁵ <https://www.dboveriijssel.nl/archieven/9775>

³⁶ Zwols Historisch Tijdschrift, 13e jaargang, 1996 nummer 3.

<https://www.zwolsehistorischevereniging.nl/zwolse-historisch-tijdschrift-1996-afl levering-3/>

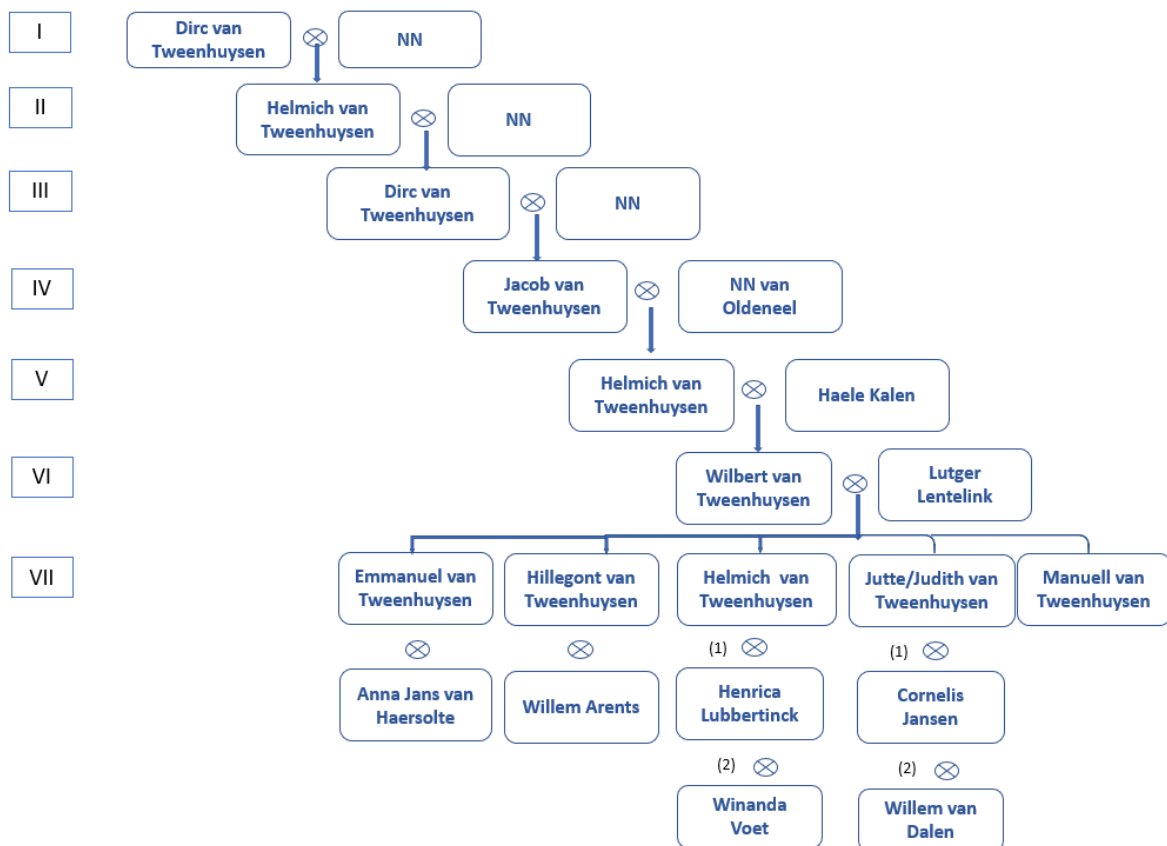

Anna van Haersolte/Haerst.³⁷ Het portret, geschilderd door Michiel Jans van Miereveld, hing in de collatorenkamer van de Emmanuelshuizen in Zwolle.

- Hillegont/Hilleken van Tweenhuysen. Getrouwd in Zwolle op 29 maart 1590 met Willem Arents van Dotikum.
Willem Arentzen en Hille (van Tweenhuysen), zijn vrouw, verkochten op 6 februari 1591 aan de broers en zuster van Hille en hun erfgenamen hun gedeelte van de erfenis van meester Wilbert van Tweenhuysen, vader van Hille, in de marke van Diese en in de stad en stadsvrijheid van Zwolle.
Hillegont en Willem verkochten op 6 februari 1591 aan Lutgert Lentelink, Manuell van Tweenhuysen, Judith van Tweenhuysen en haar man Cornelis Janssen en hun erfgenamen 1/5 van 13 morgen land min 1/5 morgen, die Hillegont geërfd heeft van wijlen haar vader, en die tussen de Nywe Weteringe en het land van Sanderus Schimmelpenninck, priester, aan de zuidzijde in Mastebroek gelegen zijn.
- Helmich van Tweenhuysen. Lakenkoopman. Getrouwd (1) met Henrica Lubbertinck en (2) op 8 april 1595 met Winanda Voet uit Apeldoorn, dochter van Cornelis Voet.
De hoofd vleugel van het hof van Suythem in Zwolle staat bijna haaks op de Praubstraat. Een traptoren, in de inwendige hoek van de L, verbindt de verdiepingen met elkaar. De toren wordt bekroond met een uivormig dak. Na 1600 wordt het huis korte tijd bewoond door burgemeester Helmich van Tweenhuysen. Hij bouwt in deze periode een stal bij het huis. De stal ligt aan de Koestraat en is de voorloper van het huidige pand Praubstraat 29. In 1611 koopt Derk Dorenbosch, griffier der Staten, het huis van Helmich van Tweenhuysen.³⁸
- Jutte/Judith van Tweenhuysen, natuurlijke dochter van Wilbert. Getrouwd (1) op 12 mei 1585 in Zwolle met Cornelis Jansen (droogscheerder), overleden voor 13 februari 1604 en (2) in Zwolle op 19 februari 1604 met Willem van Dalen.
- Manuell van Tweenhuysen, natuurlijke zoon van Wilbert.

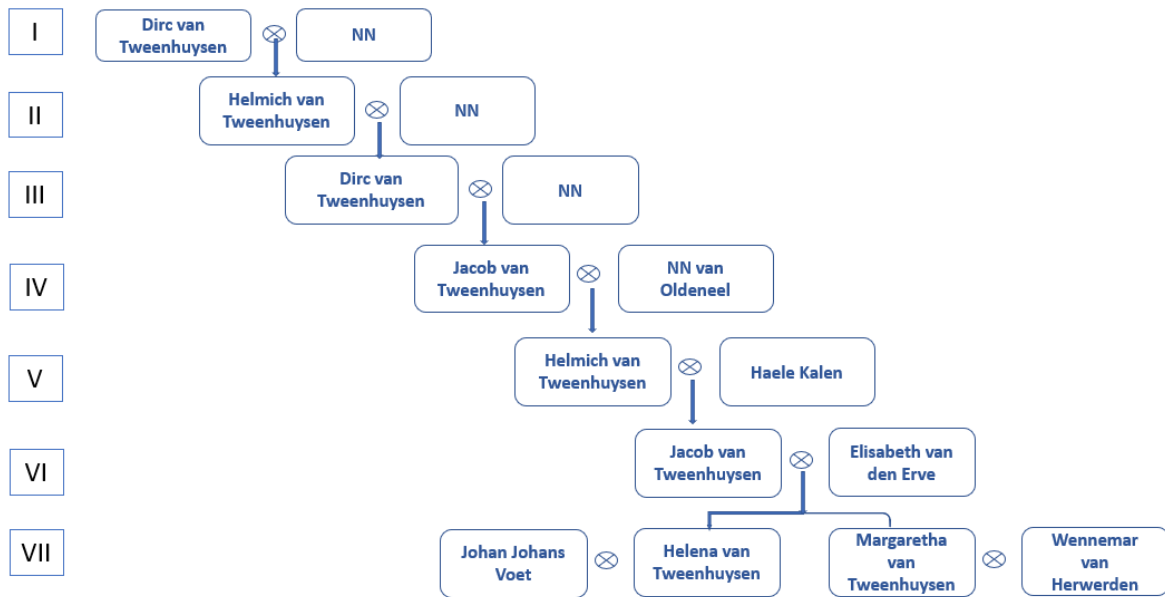
³⁷ https://mijnstadmijsdorp.nl/app/emmanuelshuizen/verhalen/portret-van-anna-van-haerst?nav_id=0-1&index=96&id=447916717

³⁸ t Roerend monumentaal 3: Het Hof van Suythem. 17 februari 2018.
<https://www.zwolsehistorischevereniging.nl/3-ontroerend-monumentaal-het-hof-van-suythem/?highlight=Twenuysen>

Kinderen van Jacob van Tweenhuysen en Elisabeth van den Erve:

- Margaretha van Tweenhuysen, overleden na 7 september 1568 in Zwolle. Getrouwd op 29 december 1551 met Wennemar van Herwerden, overleden rond 7 september 1568, zoon van Johan van Herwerden en Alyt.
- Helena van Tweenhuysen. Getrouwd in 1558 met Johan Johans Voeth, zoon van Johan Voeth (burgemeester van Harderwijk) en Lucia van Speulde. Johan was een broer van Gerhard Voeth, raad van Jan VI van Nassau-Dillenburg, stadhouder van Gelderland. Gerhard was ook kanselier van Gelderland.
Johan Voet brengt in het huwelijk de helft van 4 1/2 morgen land, n.l. 2 1/2 in Arkemedede en 2 1/2 morgen bij Watergoer (Watergoor) in het kerspel Nijkercke, 2 morgen in hetzelfde kerspel, hem gegeven door zijn moeder. Helena brengt in haar aandeel in de nalatenschap van haar moeder, bestaande uit een erf met een kottierstede in het kerspel Heerde, buurschap Hoerne, waaruit 21 mud rogge jaarrente gaat, die Johan Voet zal aflossen, evenals een verpand hoislach uit dit erf. Tevens wordt bepaald, dat Jacob van Tweenhuysen aan zijn zoon Thiman, wien 1/4 deel van het erf te Hoerne toekomt, hiervoor een vergoeding zal geven en dat Johan Voet en Helena Jacob van Tweenhuysen voor de tijd van 4 jaar in huis zullen nemen.

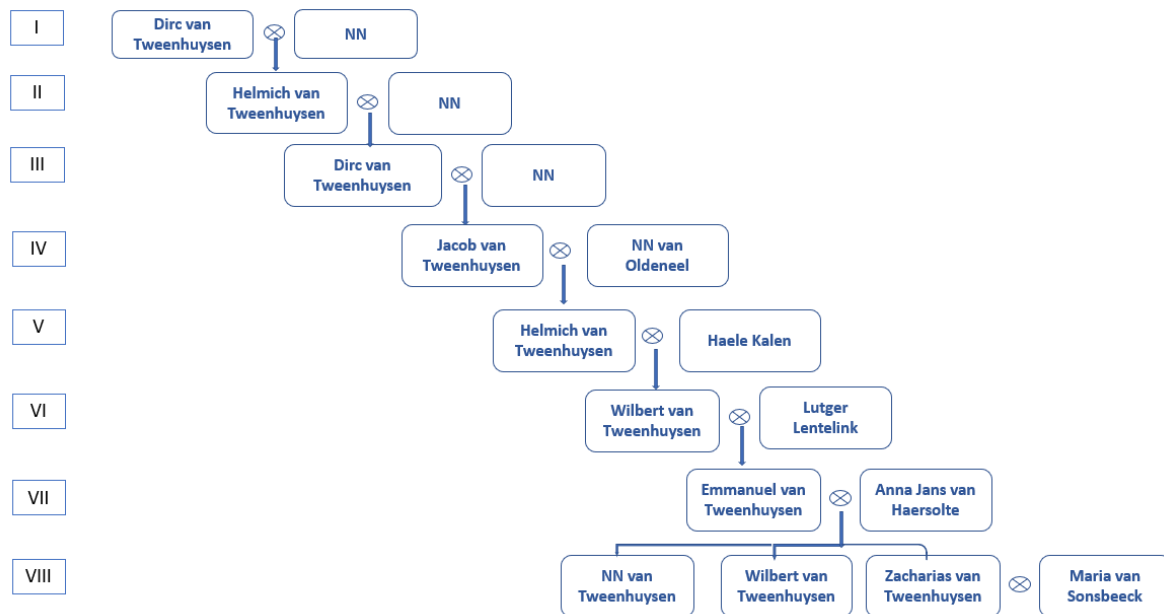

Generatie VIII

Kinderen van Emmanuel van Tweenhuysen en Anna Jans van Haersolte:

- NN van Tweenhuysen, gedoopt op 27 september 1586.
- Wilbert van Tweenhuysen, gedoopt in Zwolle op 16 juni 1588, jong overleden.
- Zacharias van Tweenhuysen, overleden aan de pest in Zwolle voor 17 augustus 1634. Getrouwd in Zwolle op 21 oktober 1630 met Maria van Sonsbeeck (wonende aan de Grote Markt in Zwolle, in 't Vergulden Horen an 't Merckt in Zwol³⁹), dochter van Hendrick van Sonsbeeck en Swaantje Lamberts. Zij hertrouwt in Zwolle op 17 augustus 1634 met Gerrit van Delden, zoon van Berend van Delden. Uit dit huwelijk zes kinderen onder wie Aleijda (Aeltje), getrouwd met Derk van Rees.

³⁹ Het huis op de hoek met de Melkmarkt, gezien rechts van het Hoornsteegje (nu Melkmarkt nr. 6) was eigendom van de familie Van Sonsbeeck. De naam van het huis is "Het Vergulde Gouden Hoorn", kortweg "Het Hoorn". De Hoornsteeg is naar de naam van dit huis vernoemd. In het achterhuis wordt, op de bovenverdieping, de "Steegjeskerk" gevestigd als schuilkerk.

Kinderen van Helmich van Tweehuysen en Henrica Lubbertinck:

- Wilbert van Tweehuysen.
- Johan van Tweehuysen.

Kinderen van Helmich van Tweehuysen en Winanda Voet:

- Wilhelm van Tweehuysen, begraven 18 januari 1659 in Zwolle. Hij was koopman in lakens en wollen stoffen en woonde in de 'Spiegel' in de Diezerstraat. Hij trouwde op 29 april 1630 in Amsterdam met Elisabeth de Wael, begraven in Zwolle op 29 mei 1656, dochter van Jan de Wael en Margriet de Pickere.⁴⁰ Elisabeth heeft een attestatie van de gereformeerde kerk, terwijl Wilhelm katholiek is.

Op 26 november 1664 moet Henry de Collaert van Linden van het stadsbestuur van Zwolle verschijnen in de zaak van Wilhelm over de kooppenningen van het erve 'Averheijno'.

In 1637 stichtte pastoor Arnold Waeijer de vierde statie van Zwolle: het kerkhuis Sint-Joseph, gelegen in de Spiegelsteeg op de hoek van de Nieuwstraat. Ook hier was een aantal huizen door een gangenstelsel met elkaar verbonden. Het waren de woningen van pastoor Waeijer, van Neeltien Egberts, van meester Berents en van Willem van Twenhuysen en Sibylla van Bolten. In de Spiegelsteeg woonde ook de 'Eerbare en deuchtsame' Ida Gosens, een klopper van de pastoor.

In 1652 werden Willem van Twenhuysen en Sibylla van Bolten betrapt. Zij hadden toegang tot elkaars huis via een deurtje op zolder en zij hadden een verboden toegang

⁴⁰ In het tijdschrift van de Zwolse Historisch Vereniging (2000, aflevering 4) staat een artikel van Jennie Pruijm en Riet Leussink: Een afvallig en verdorven lid: Elysabet de Wael. Kerkelijke tucht te Zwolle. <https://www.zwolsehistorischevereniging.nl/zwolse-historisch-tijdschrift-2000-aflevering-4/?highlight=Twenhuysen>

naar de kerk van de pastoor. Zij kregen voor deze overtreding een boete opgelegd. De raad had op het hebben van zo'n doorgang een boete van 100 goudgulden gesteld. Van Twenhuysen en juffrouw Van Bolten vroegen kwijtschelding van de boete. Dat lukte niet helemaal maar de boete werd toch verlaagd tot 25 goudgulden. Om te voorkomen dat het verlagen van de opgelegde boete valse verwachtingen voor de toekomst zou kunnen wekken, dreigde de magistraat iedereen die voor nieuwjaarsdag zijn of haar verboden toegangen niet dicht gemaakt had, met het opleggen van de volle boete van 100 goudgulden. In opdracht van de magistraat moesten metselaar en timmerman alle gevonden doorgangen dichten, de kosten waren voor rekening van de huiseigenaars.⁴¹

Zie de bijlage Een afvallig en verdorven lid: Elisabeth de Wael, Kerkelijke tucht te Zwolle.

- Cornelis van Tweenhuysen, overleden op 22 november 1664 in Zwolle. Getrouwd in Heino op 11 november 1640 met Johanna Lebuina Greven, overleden voor augustus 1659, dochter van Albertus de Booth Greven (Boetgreven) en Johanna van Oldenbarnevelt (dochter van Cozijn Cozijnsz van Oldenbarnevelt en Margaritha Voeth). Toen er in 1661 voor de bouw van een nieuw klooster moest worden gecollecteerd ging de pater van de zusters ook naar Zwolle, waar hij een gewillig oor vond o.a. bij Cornelis van wie in het kloosterboek gezegd wordt: *'dezen goeden man mach oock wel gestelt ende getelt worden onder de principaelste weldoenders , want hy seer menichmael syn milde handt tot ons heft uutgesteken, en ons een seer vaderlyck goet herte in veel occasien getoont heft.'*⁴²

⁴¹ Zwols Historisch Tijdschrift, 13e jaargang, 1996 nummer 3.

<https://www.zwolsehistorischevereniging.nl/zwolse-historisch-tijdschrift-1996-aflevering-3/>

⁴² J. H. Sassen . O. P. Register en Memorieboek van het Dominicanessenklooster St. Agnetenberg te Sittard. Publ. de la Soc. hist. et archéol. dans le Limbourg. 49e année blz. 103 en 106.

Cornelis van Tweenhuysen.

- Hendrik van Tweenhuysen, overleden in Zwolle op 21 april 1667. Getrouwd (1) met Elisabeth/Elsebe van Bolten, dochter van Arent van Bolten en Brecht Lantinck en (2) op 8 september 1638 met Maria Duyvens/Dubens, dochter van Adriana Bruynen.

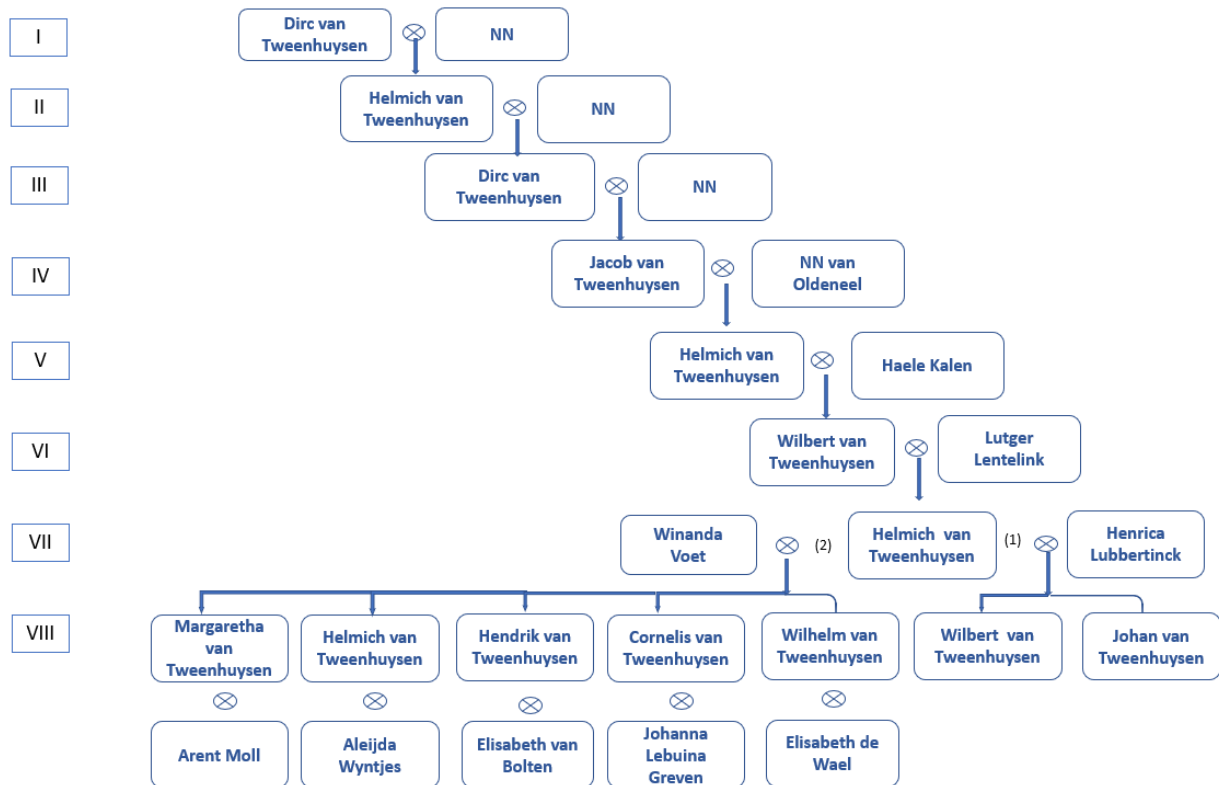
Wapen van Hendrik van Tweenhuysen, 1615.⁴³

- Helmich van Tweenhuysen, overleden in Oldenzaal op 28 november 1670. Getrouwd in Vollenhove in 1638 met Aleijda Wyntjes, overleden voor 5 oktober 1683, dochter van

⁴³ <https://antonzeven.nl/wp-content/uploads/2016/10/Wapenboek-Angers.pdf>

Joost Wyntjes (burgemeester). Aleijda hertrouwde in Zwolle op 24 december 1671 met Rutger Cloeck, zoon van Rutger Cloeck en Sophia Fijken.

- Margaretha van Tweenhuysen, overleden in Zwolle op 19 december 1689. Getrouwd in 1632 met Arent Moll (apotheker, burgemeester van Zwolle), overleden voor 28 januari 1685, zoon van Berent Moll⁴⁴ (richter te Lochem).

Generatie IX

Kind van Hendrik van Tweenhuysen en Maria Duyvens:

- Helmich van Tweenhuysen, geboren omstreeks 1644, overleden voor 12 februari 1644.

Kinderen van Wilhelm van Tweenhuysen en Elisabeth de Wael:

- Emmanuel van Tweenhuysen, overleden in Zwolle op 24 januari 1704. Getrouwd (1) op 14 november 1656 in Zwolle met Anna Bovetis en (2) in Zwolle op 18 november 1671 met Johanna Livina Douwelo, overleden in Zwolle op 16 februari 1719, dochter van Assuarus Douwelo.

Emmanuel II studeerde rechten in Leuven en werd vervolgens advocaat. Tijdens de Franse Bezetting in 1672-1674, toen de katholieken tijdelijk veel rechten terugkregen, en weer publieke ambten mochten bekleden, was hij burgemeester en schout van Zwolle en Zwollerkerspel.

Op 24 oktober 1657 verlangen Emmanuel en Anna dat de bepalingen van hun geheime

⁴⁴ Mogelijk was Marriken ter Aefst zijn vrouw: <https://www.janwies.nl/page/169/uvhh-1934-35-deel-2.html>

testament, dat zich in een perkamenten envelop bevindt, na hun overlijden worden uitgevoerd. Zij herhalen dit verlangen op 21 juli 1659 waarbij Anna Wessel Noorman en Michiel de Witte, doctor in de rechten, machtigt om dezelfde bevestiging te verkrijgen van een notaris en twee getuigen in Amsterdam of elders in Holland omdat het merendeel van haar goederen daar gelegen zijn. Op 19 september 1663 herhalen zij hun verlangen nogmaals. En Anna herhaalt het, blijkbaar alleen, nog een keer op 9 mei 1670.

Op 3 augustus 1672 was Emmanuel aanwezig bij het opgraven en openen van de kist van Thomas a Kempis.⁴⁵ Het gebeente van Thomas' werd uit het graf genomen, in wit lijnwaad gewikkeld en onder grote belangstelling per koets overgebracht naar de woning van Emmanuel van Tweenhuysen. Diezelfde avond nog worden de stoffelijke resten naar de Sint Josephkapel/statie/woning van Waeyer aan de Spiegelsteeg overgebracht. Als de keurvorst, Bernard van Galen, op de 28^e van dat jaar uit Zwolle vertrekt geeft hij Waeyer opdracht de relieken 'wel te bewaren en ze niet te vervreemden of te verstrooien'. Nadat in mei 1674 de bezetting van Zwolle ten einde komt, wordt het gebeente van Thomas door Waeyer in een reliekkist met een loden of glazen binnenkist gelegd. De houten, barokke buitenkist was gemaakt door de schrijnwerker Hermannus van Arnhem (1648-1702) in opdracht van de keurvorst. De schrijn blijft in de Josephkapel aan de Spiegelsteeg.⁴⁶

In 1674 was er onenigheid tussen het stadsbestuur van Zwolle en de keurvorst van Keulen en de bisschop van Munster over de benoeming van Emmanuel tot schout van Zwolle. Van 1665 tot 1703 was hij collator (bestuurder) van de Stichting Emmanuelshuizen.⁴⁷

Emmanuel van Tweenhuysen wonende Zwolle verkoopt op 5 februari 1680 aan Johan Six van Wimmenum⁴⁸ de Burgerwoning met 8 morgen land, belend NO en ZO Lieve van Loon⁴⁹, ZW mevrouw van Sypesteyn te Haarlem en NW de Heerweg, voor 3960 gld.⁵⁰ Op 4 juni 1682 verkoopt Johan Six heer van Wimmenum de Burgerwoning (met flinke

⁴⁵ Zijn gebeente bevond zich tot 2006 in een schrijn in de Sint-Michaëlskerk aan de Bisschop Willebrandlaan in Zwolle. Omdat deze kerk echter in november van dat jaar gesloten werd, zijn ze met Pinksteren 2006 definitief overgebracht naar de Basiliek van Onze-Lieve-Vrouw-ten-Hemelopneming in het centrum van de stad. https://nl.wikipedia.org/wiki/Thomas_a_Kempis

⁴⁶ <https://www.thomasakempiszwolle.nl/over-thomas/19-na-zijn-dood/22-na-de-dood-van-thomas>

⁴⁷

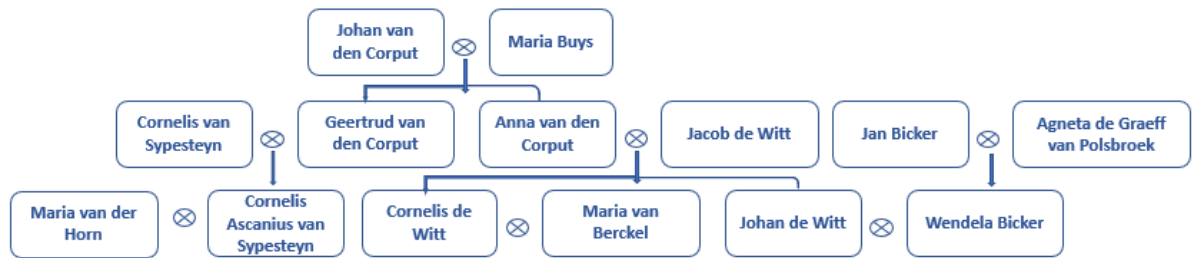
https://collectieoverijssel.nl/collectie/?mivast=20&mizig=210&miadt=141&miview=inv2&milang=nl&mizk_all e=Twenuysen&micode=0894

⁴⁸ <http://www.greetsgenealogie.nl/gezinskaart-van-jan-six-1618-1700/>

⁴⁹ Lieve en zijn broer Nicolaes van Loon waren samen eigenaar van Oosteinde en tegenover liggende duinen. Deze werden flink afgegraven ten behoeve van het ophogende van de veengrond ten tijde van de Tweede Uitleg van de grachtengordel in Amsterdam. <https://www.buitenplaatsennederland.nl/hillegom-oosteinde.html>

⁵⁰ https://www.hogenda.nl/wp-content/plugins/hogenda-search/download_attachment.php?id=10018&type=source

winst) aan Maria van der Horn, weduwe Sypesteyn⁵¹ voor 6908 gulden, 19 stuivers en 14 penningen.⁵²

- Catharina van Tweenhuysen, overleden in Heino op 12 maart 1704. Getrouwd op 2 augustus 1665 met George Leestemaker, zoon van Jan Leestemaeker. Er is een akte van rond 1668 waarin Georg Leestemaker een aantal aanklachten tegen Emmauel heeft geformuleerd.
- Lucia van Tweenhuysen. Getrouwd in 1665 met Joannes Cousemann, overleden in Zwolle na 26 november 1679. In 1668 verkopen Lucia en haar man 1/3 deel van de erven Holterman en Monnickhuijs onder Heino aan haar broer Emmanuel van Tweenhuysen.
- Winanda van Tweenhuysen, overleden in Keulen na 17 november 1694. Getrouwd (1) op 21 juli 1661 met Antonius Vincentius Fabens (syndicus van Keulen) en (2) met Johannes Hilgers Rummenus
- /Rummeni, overleden in Keulen na 17 november 1694. Winanda maakte in 1694 haar testament op.
- Maria Elisabeth van Tweenhuysen, overleden in Zwolle op 15 september 1695. Getrouwd (1) in Zwolle op 30 januari 1671 met Wilhelm Lipperus, zoon van George Lipperus en (2) in Zwolle op 6 januari 1683 met Hendrik Andreas ten Broeke, zoon van Joan ten Broeke.

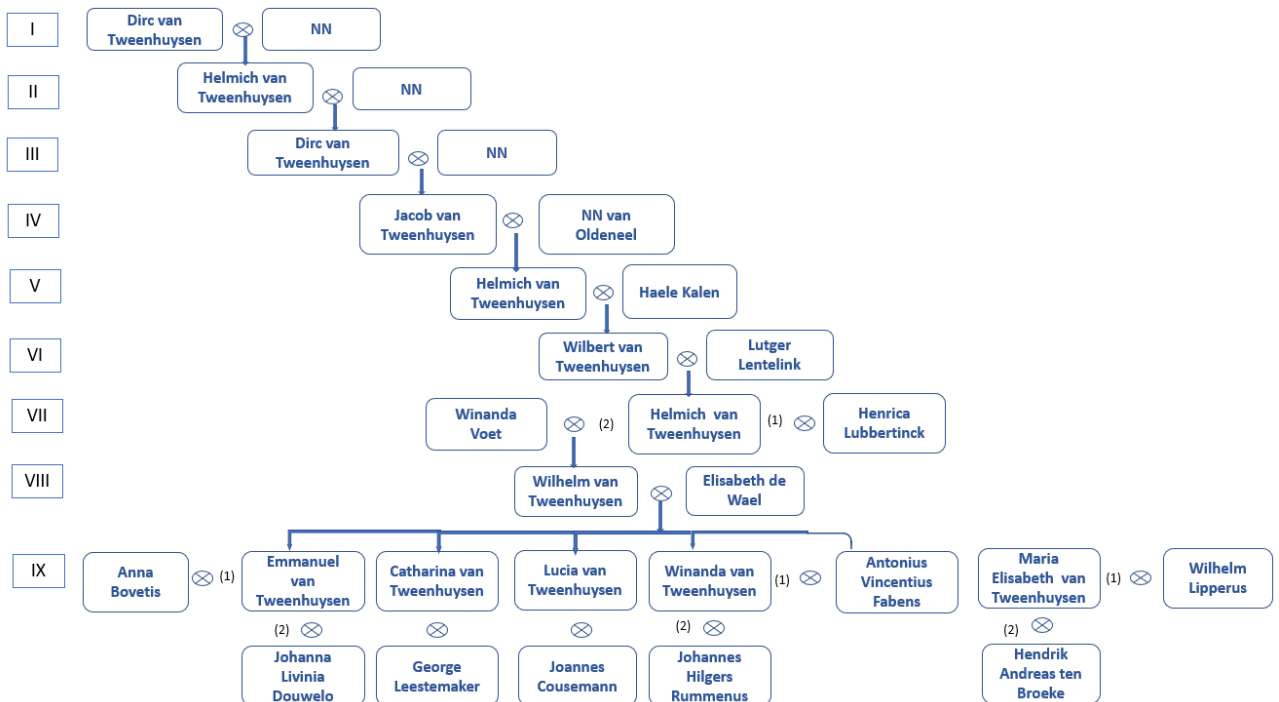
1672

Op 16 juni van dat jaar maken paters Jezüieten zich meester van de kerk. In juli trekken Munsterse en Franse troepen Zwolle binnen. Bij een bezoek aan de St. Michaelskerk belooft de bisschop van Munster Christoph Bernard van Galen de toren te zullen herbouwen. De St. Michaelskerk zou een kapittelkerk moeten worden waarbij op meer inkomsten gerekend kon worden. De Vorst-Bisschop benoemt de geestelijken Arnoldus Waijer en Bernard van Sommeren tot pastoors. In het Pieterskoor wordt een barokaltaar gebouwd met een schilderij van O.L. Vrouw. Het altaar was van hout en geschilderd door Egbert Goltbeeck. Het barokke hoogaltaar dat in het Michaelskoor werd geplaatst vertoonde het schilderij van de Verrijzenis van Christus. Dit schilderij was in bruikleen afgestaan door de familie Van Tweenhuysen.⁵³

⁵¹ Cornelis Ascanius van Sypesteyn. <https://sypesteyn.nl/historie/de-familie-van-sypesteyn/>. Johan en Cornelis zijn neven van Cornelis van moederskant en bezoeken geregeld de familie in Hillegom. Een jaar na de dood van zijn ongelukkige neven sneuvelt Cornelis Ascanius aan verwondingen die hij oploopt bij een soldatenoproer in Gorinchem, waar hij Commissaris of wagenmeester te velde is. Zijn weduwe Maria blijft met drie jonge zoons in Haarlem achter.

⁵² https://www.hogenda.nl/wp-content/plugins/hogenda-search/download_attachment.php?id=10018&type=source

⁵³ <http://albertusm.magix.net/public/Cronico.htm>

Generatie X

Kind van Emmanuel van Tweenhuysen en Anna Bovetis:

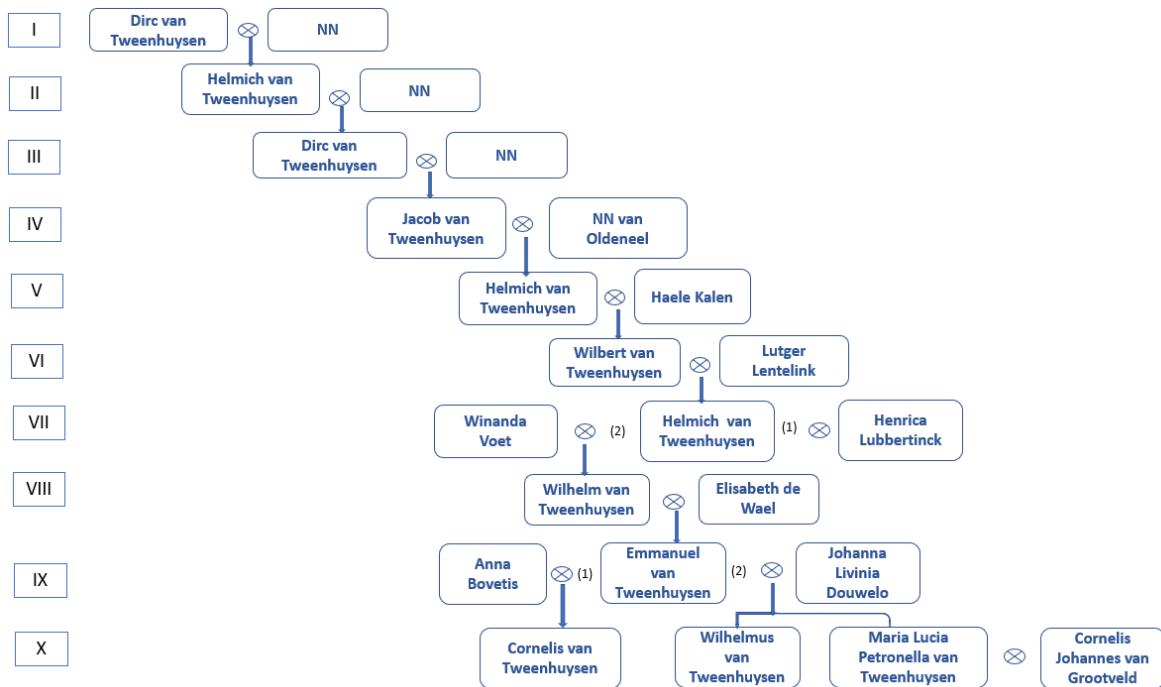
- Cornelis van Tweenhuysen.

Kinderen van Emmanuel van Tweenhuysen en Johanna Livina Douwelo:

- Wilhelmus van Tweenhuysen (priester)
- Maria Lucia Petronella van Tweenhuysen, geboren in Zwolle op 13 december 1687, overleden op 23 april 1771. Getrouwd op 1 juni 1738 in Culemborg met Cornelis Johannes van Grootveld, overleden op 15 juli 1768, zoon van Alexander van Grootveld en Hendrina de Weert.

Zij was onder meer lid van de Broederschap van de Heilige Willibrord en Bonifatius. Ter nagedachtenis aan haar en haar man werden door de bewoonsters van de Emmanuelshuizen jaarlijks twee missen bijgewoond.⁵⁴

⁵⁴ https://mijnstadmiindorp.nl/app/emmanuelshuizen/verhalen/portret-van-emmanuel-van-tweenhuysen?nav_id=0-1&id=448924898&index=5

Tak B

Generatie I

Dirc van Tweenhuysen

Dirc van Tweenhuysen trouwde met Aleyd van Cortryc. 1359.⁵⁵ Zij woonden aan de Voersterstraat in Zwolle naast Ludeken Geretsz en zijn vrouw Femme.⁵⁶

Generatie II

Helmich van Tweenhuysen. Begin 15^e eeuw.

Generatie III

Dirc van Tweenhuysen.

Eerste helft 15^e eeuw. Overleden voor 10 juli 1467 in Zwolle. Getrouwd met Christina (Stijne Kate) NN, overleden tussen 10 juli 1467-15 november 1473. Dirc was, gerichtsman, schepen, raad en burgemeester van Zwolle en stichtsmans van de abdij van Essen.⁵⁷ Hij was V en gruitmeester.

⁵⁵

<https://www.delpher.nl/nl/tijdschriften/view?identificer=MMUTRA01:001542001:00446&query=Tweenhuysen+&coll=dts&sortfield=date&rowid=5>

⁵⁶ Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht. Volumes 33-34. <https://bit.ly/3ukt11n>

⁵⁷ De abdij Essen dateerde uit de Karolingische tijd. Bisschop Altfried van Hildesheim vestigde het voor adellijke vrouwen bestemde klooster in 852 op grond die aan zijn familie toebehoorde, aan de rechteroever van de Ruhr, vrijwel tegenover het op de linkeroever gelegen mannenklooster Werden, dat een halve eeuw eerder was gesticht door de zendeling Liudger. Altfried was familie van Liudger. Koning Lodewijk de Duitser schonk ca. 875 aan Essen de Sallandse hoven wellicht als beloning voor goede diensten die stichter Altfried hem had bewezen. Koning Otto I verleende in 947 aan de abdij voor al haar goederen immuniteit, waardoor

Op 2 maart 1444 verklaart Derck van Tweenhuysen, mede namens Styne, zijn vrouw, dat zij ter wille van hun zieleheil aan de sanctus Antoniusbroederschap in Zwolle een jaarrente van 13 1/2 oude Vlemssche groten geschonken hebben, waarvoor jaarlijks een uitdeling aan de armen gehouden dient te worden, gaande uit een gaarde, ter grootte van ongeveer 24 roeden land, die tussen het land van de erfgenamen van Derck then Bryncke en het land van Evert Wroebick op des Schuttengoerden gelegen is en die Johan Ocker en Herman? Huyerinck in erfpacht hebben, waarvoor Derck van Twenhusen en Styne, zijn vrouw, als leden in de (sanctus Antonius) broederschap opgenomen worden.⁵⁸

Generatie IV

Kind van Dirck van Tweenhuysen en Stijne:

- Helmich van Tweenhuysen, overleden voor 27 oktober 1489. Getrouwd met Mechtelt. Helmich was schepen en burgemeester in Zwolle. Zie voor zijn voorouders ook generatie IV in het begin van dit artikel.

Generatie V

Kinderen van Helmich en Mechtelt:

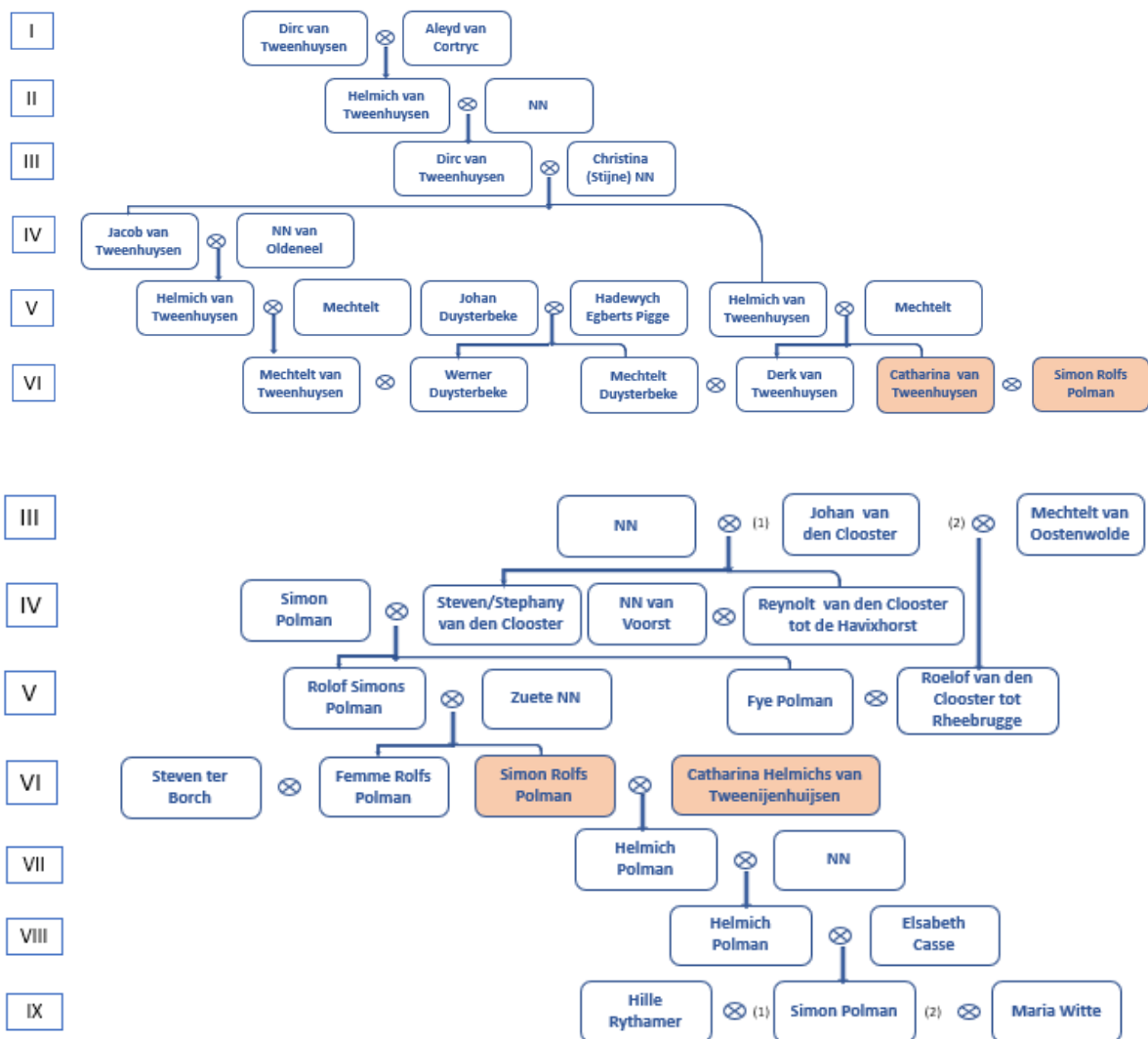
- Derk van Tweenhuysen, overleden voor 3 september 1508. Getrouwd met Mechtelt Duysterbeke, overleden in Zwolle na 20 maart 1542, dochter van Johan Duysterbeke en Hadewych Egberts Pigge. Mechtelt was een zus van Werner Duysterbeke, getrouwd met Mechtelt van Tweenhuysen (zie tak A, generatie VI). Hij was o.a. schepen van Zwolle, kerkmeester van de St. Michaelskerk en stichtsmans van de abdij van Essen. Hij was beleend met Bertoltgoed ten Tweenhusen, het erve van Twenhusen, gelegen in Egede (Hellendoorn).
- Catharina van Tweenhuysen, overleden op 5 februari 1529. Getrouwd met Simon Rolofs Polman, overleden voor 9 december 1517, zoon van Rolof Simons Polman en Zuete.⁵⁹

deze werden afgezonderd uit de algemene organisatie van bestuur en rechtspraak. De abdij kreeg de positie van een rijksabdij, die direct onder het gezag van de koning viel. De belangrijkste vrije hoeven (opperhoeven of stamhoven) erven van de abdij waren Olst, Archem, Yrthe en Eerde. In de middeleeuwen behoorde ook het landgoed Soeslo tot de abdij. F.J. Kossmann en J.A. Kossmann-Putto. Kampen en Essen.

https://www.kamperalmanak.nl/downloads/almanak1991/kamper_almanak_1991_11_kampen_essen.pdf

⁵⁸ F.C. Berkenvelder, Zwolse regesten deel II no 1858

⁵⁹ <https://gw.geneanet.org/cofranssen?lang=en&n=polman&oc=0&p=simon+rolofszoen>

Generatie VI

Kind van Derk van Tweenhuysen en Mechtelt Duysterbeke:

- Helmich van Tweenhuysen, overleden in Zwolle voor 30 juli 1557. Getrouwd met Alijdt ter Steghe, overleden na 5 november 1561, dochter van Lambert ter Steghe en Beerte.

Hij was provisor van het Heilige Geestgasthuis, Gemeensman, burgemeester van Zwolle, heemraad van Mastenbroek 1529, leenman van leenvrouwe Lubbe van Yrthe⁶⁰, schepen van Zwolle.

Helmich van Tweenhuysen en joffer Alyt, zijn huisvrouw, bekennen voor een ontvangen som gelds verkocht te hebben aan Jaspas van Lynden en joffer Anna, diens huisvrouw, 3½

⁶⁰ Lubbe was getrouwd met Wolfgang van Ittersum tot Gerner. Hun dochter Lutgard trouwde met Hermannus Knoppert, kleinzoon van Hermannus Knoppert van den Tweenhuysen en Susanna van Ulsen.

morgen land in de vrijheid van Hattem gelegen, begrensd als in den brief aangegeven.

Claes van Olst bekent dat hij, volgens een brief dd 18-04-1559 bezegeld door Jan Sloet, landdrost van Vollenhove t.b.v. jfr Alyt van Tweenhuysen en haar erfgenamen, gekocht heeft [een rente] van 18 gouden Rijnse gulden per jaar afkomstig en gevestigd op het erf van Wycher Albertsz en het land, door Wycher zelf bewoond; getuige zal een borg stellen en belooft hierbij aan Wycher en jfr Alyt of houders van deze bezegelde brief dat de inhoud ook in de toekomst zal blijven gelden evenals het onderpand in de brief vermeld. Mochten jfr Alyt of de eigenaren van de brief hierdoor enige schade lijden, dan zal recognoscent de geleden schade vergoeden met het bedrag in de brief genoteerd, zonder enige rechtsvorderingen op te leggen of te betalen.⁶¹

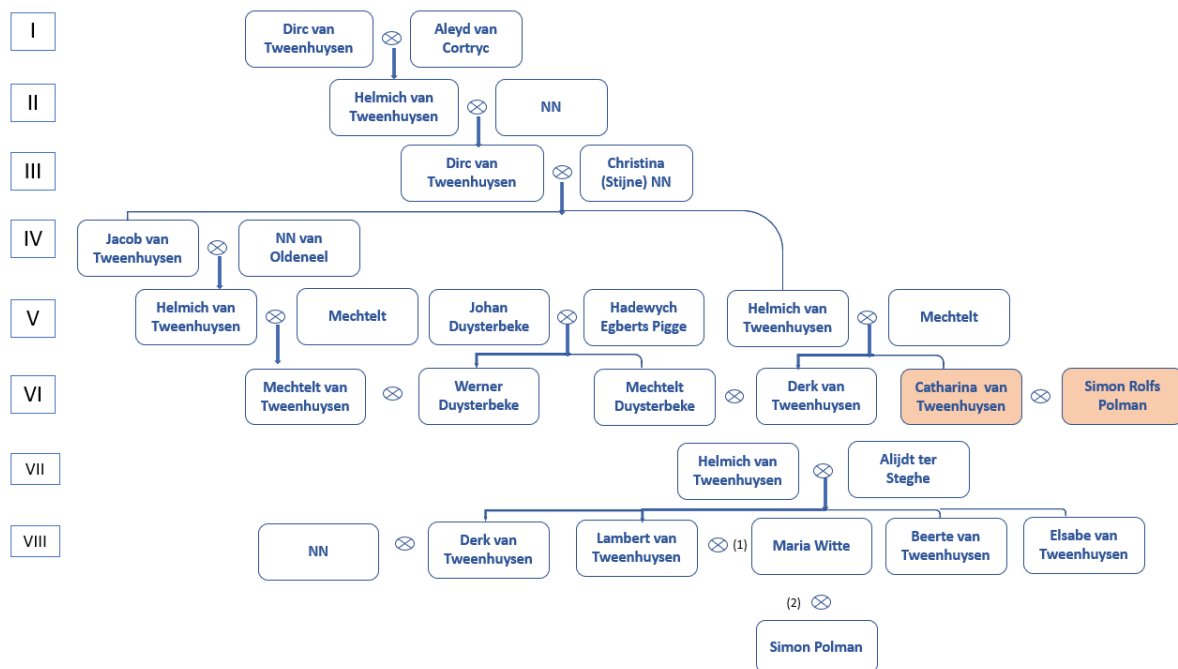
Generatie VII

Kinderen van Helmich van Tweenhuysen en Alijdt ter Steghe:

- Derk van Tweenhuysen, overleden rond 1600. Getrouwd met een onbekende vrouw.
- Lambert van Tweenhuysen, overleden in 1566 in Zwolle. Getrouwd met Maria Witte, overleden in Zwolle na 5 juni 1588, dochter van Henrick Ulenspiegel Witte en Johanna van Wijnbergen. Zij hertrouwde met Simon Polman, zoon van Helmich Polman en Elisabeth Casse. Simon was eerder getrouwd met Hille Rythamer, dochter van Augustinus Melchiors Rythamer en NN. Lambert was schepen, burgemeester en raad.⁶²
- Beerte van Tweenhuysen. Het testament van juffer Beert van Twenhuisen werd op 15 december 1589 opgesteld. Juffer Beerte is zwak van lijf, maar haar verstand nog machtig. Zij legateerde aan de drie kinderen van wijlen haar broer Lambert al haar gereede en ongereede goederen. Voorts aan haar broer Derck zes keizersgulden in eens, alsmede aan de wezen en de armen 10 goudgulden elk.
- Elsabe van Tweenhuysen.

⁶¹ <https://www.kampen-notarieel.nl/images/GGpdfs/akten17enpers.pdf>

⁶² <https://gw.geneanet.org/cofranssen?lang=en&iz=26471&p=lambert+helmichs&n=van+tweenhuijsen>

Generatie VIII

Kinderen van Derk van Tweenhuysen en NN:

- Lambert van Tweenhuysen, overleden op 15 maart 1626 in Zwolle. Getrouwd op 21 februari 1604 met Christina Voorne, dochter van Lodewijk Voorne/Voerne en Geertruijdt Ulgers.

Een moetzoen

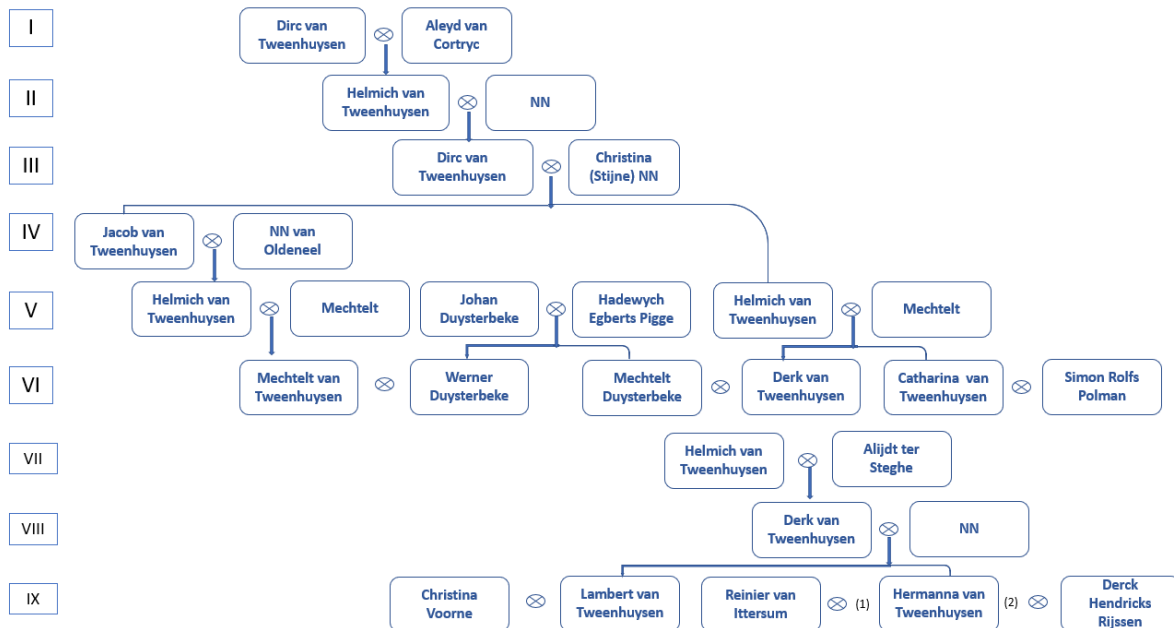
In het begin van de 17^e eeuw werden er jarenlang onderhandelingen gevoerd over een moetzoen⁶³, waarbij Derk van Keppel tot Oolde (een zoon van 'Duvel Derck') en Lambert van Tweenhuysen, telg uit een oud Zwols geslacht, waren betrokken. Hun geschil was ontstaan, toen Van Keppel een huis in het Sallandse dorp Den Ham had gekocht dat Van Tweenhuysen op dat moment nog van de vorige eigenaar in huur had. Op pinkstermaandag 1610 had Van Keppel de echtgenote van Van Tweenhuysen met de inboedel op straat gezet en vervolgens was hij met zijn meiers en hun vrouwen het dak opgeklommen om het huis te gaan slopen. Korte tijd later arriveerde Van Tweenhuysen en zag tot zijn verbijstering hoe het huis waarvan hij de huurder dacht te zijn, werd afgebroken. Na een woordenwisseling en een provocatie sprong Van Keppel van het dak en ontstond er een vechtpartij, waarbij Van Tweenhuysen een oog kwijtraakte.

De onderhandelingen over een moetzoen begonnen met het sturen van tussenpersonen naar Van Keppel om hem te vragen of hij bereid was tot het betalen van een vergoeding voor de verwonding die hij had toegebracht. Het had er aanvankelijk op geleken dat Van Keppel hiertoe wel genegen was (in de vorm van een paard of geld), maar uiteindelijk was hier toch weer niets van gekomen en in 1617 besloten beide partijen de zaak voor

⁶³ Een moetzoen is een uit het vetewezen stammende procedure waarbij de bloedverwanten van dader en slachtoffer vrede sloten tegen betaling van een schadevergoeding.

onpartijdige rechters te brengen. Het overleg liep opnieuw vast, toen Van Tweenhuysen zich beklaagde over de partijdigheid van een van hen. De zaak zou vervolgens aan verschillende colleges worden voorgelegd, uiteindelijk aan Gedeputeerde Staten van Overijssel, die Van Keppel in 1620 veroordeelden tot de betaling van duizend dalers. De hoogte van de boete doet vermoeden dat de gedeputeerden de verwonding van hun Overstichtse mede- ingezetene door de Geldersman als een zeer ernstig vergrijp beschouwden.⁶⁴

- Hermanna van Tweenhuysen. Getrouwd (1) met Reiner van Ittersum en (2) op 24 april 1604 met Derck Hendricks van Rijssen.

Kinderen van Lambert van Tweenhuysen en Maria Witte:

- Mechtelt van Tweenhuysen, overleden ca 1585. Getrouwd op 24 november 1583 in Zwolle met dr. Berent ten Broecke, gedoopt op 20 oktober 1550 in Steenwijk, overleden op 3 april 1633 in Enkhuisen, zoon van Berent ten Broecke en Femme Dircks. Hij was arts in Zwolle en Enkhuisen. Berent trouwde (2) met Cathrina Roberts en (3) met Hilleken ten Loo
- Helmich van Tweenhuysen, overleden in 1623, getrouwd (1) met Maria van Ceulen (Maria von Cällensteiner⁶⁵), overleden voor 27 mei 1621 en (2) met Catharina Karsbooms/Karsboms (ondertrouw 27 mei 1621 in Amsterdam, Catharina was toen 47? jaar⁶⁶). Helmich was koopman. Hij verruilde in 1595 Lübeck voor Amsterdam en woonde in 1600 in Zwolle. Hij was in de eerste twee decennia van de 17^e eeuw burgemeester van Zwolle. Hij was lutheraan.
- (vermoedelijk) Hendrick van Tweenhuysen. Getrouwd met Agnes ten Grotenhuis.

⁶⁴ Conrad Gietman (2010). *Republiek van adel. Eer in de Oost-Nederlandse adelscultuur (1555-1702)*. Uitgeverij Van Gruting.

⁶⁵ <https://rkd.nl/nl/explore/artists/500853>

⁶⁶ <https://archieff.amsterdam/indexen/deeds/570eb1-977e-4e11-9b4f-710b10483178?person=961f6b21-c5f8-53f7-e053-b784100aa83b>

- Margriet van Tweenhuysen, overleden voor 6 juni 1582. Getrouwd voor 7 mei 1581 met Gerrit Splinter, overleden voor 6 juni 1582, zoon van Wolter Splinter en NN van Tweenhuysen.
- Lambert van Tweenhuysen, begraven in Amsterdam (Zuiderkerk) op 20 mei 1627. Getrouwd in Amsterdam op 1 november 1591 met Janneke Campherbeeck, begraven in Amsterdam (Zuiderkerk) op 28 augustus 1630, dochter van Hendrick Campherbeeck en Gerberich.
Hij woonde van 1591 tot 1600 aan de Oudezijds Voorburgwal 30 in Amsterdam.⁶⁷

Lambert van Tweenhuysen (Lutheraan) was een van de eerste bewindvoerders en hoofd van de Amsterdamse Compagnie die het eerst de walvisvangst ter hand had genomen. Hij werd in 1564/65 geboren in Zwolle als zoon van Derk van Tweenhuysen. De familie was beleend met het goed 'Twenhusen' (Egede in het kerspel Hellendoorn), dat bij de scheiding van goederen tussen Lambert en zijn broer Helmich aan Lambert werd toebedeeld. Hij was ook hoofd van de eerste compagnie die handel ging drijven op het Hudsongebied.

Hij was zeepzieder en had daardoor belangstelling voor walvistraan, een goede grondstof voor zijn producten. Samen met andere vooraanstaande Amsterdamse kooplieden als Jacques Niquet en Jacques Mercys financierde hij een walvistocht in 1612.⁶⁸ Schokkenbroek noemt hem *'the genius behind Dutch whaling'*.⁶⁹

Op 21 juli 1621 klaagt Lambert in een brief aan Blauhulck dat de licenten op traan zijn verhoogd, zodat de Vlaamse handelaars de traan betere uit Calaiskunnen halen dan uit Nederland.⁷⁰

Lambert hield zich ook bezig met de zout- en graanhandel. Zout haalde hij Setubal om dit te vervoeren naar de Oostzee. Vandaar nam hij graan mee terug naar Amsterdam. Met zijn broer Helmich, die vele jaren in Danzig woonde, dreef hij handel op Danzig en Koningsbergen. Zijn handelsrelaties strekten zich uit tot Archangelsk. Bontekoe voer bijvoorbeeld voor hem.⁷¹

⁶⁷ <https://stadsherstel.nl/nieuws/hebben-wij-new-york-nu-geruild-tegen-suriname/>

⁶⁸ Het gereformeerd gezinsblad zegt, ten onrechte van Lambert dat hij van Vlaamse afkomst was. 24 mei 1958.

⁶⁹ Joost C. A. Schokkenbroek (2013). Co-operation in times of war? Basque expertise and Dutch entrepreneurship in arctic whaling, 1612-1642. <https://www.redalyc.org/pdf/6724/672473161006.pdf>

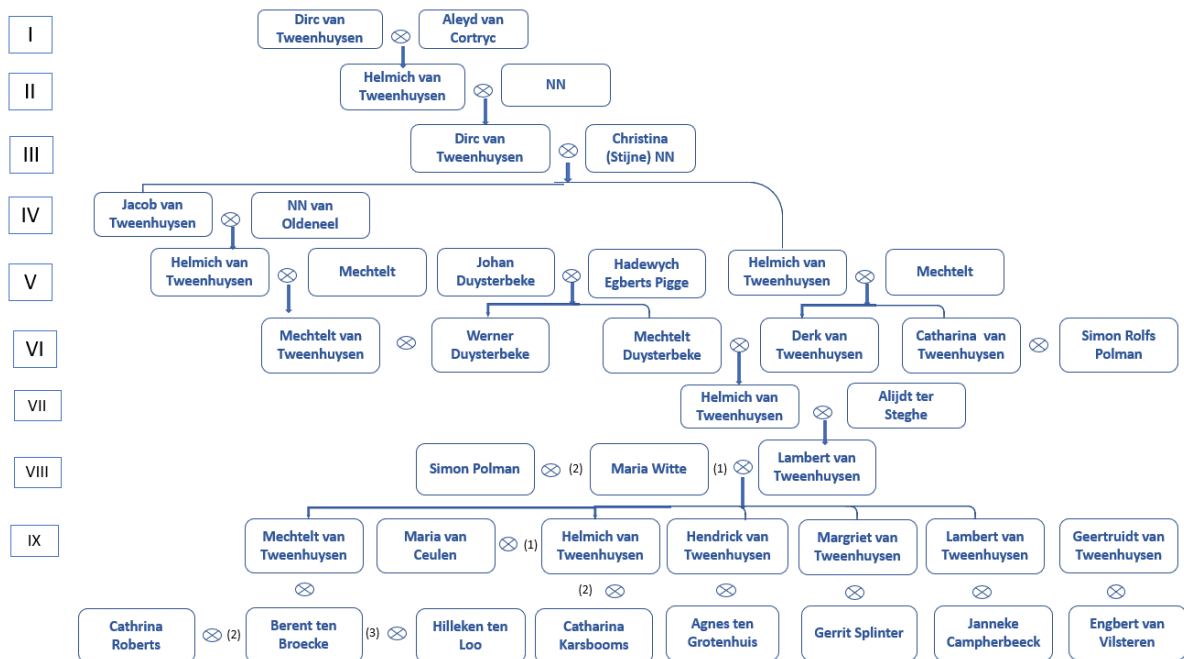
⁷⁰ Bijdragen en mededeelingen van het Historisch Genootschap, 1898. Zie ook het Jaarboek van het Genootschap Amsterdam, 1957.

⁷¹ ⁷¹ Jaarboek van het Genootschap Amstelodanum, 1957

Lambert van Tweenhuysen en Janneken Campherbeke. Pinakothek in München.

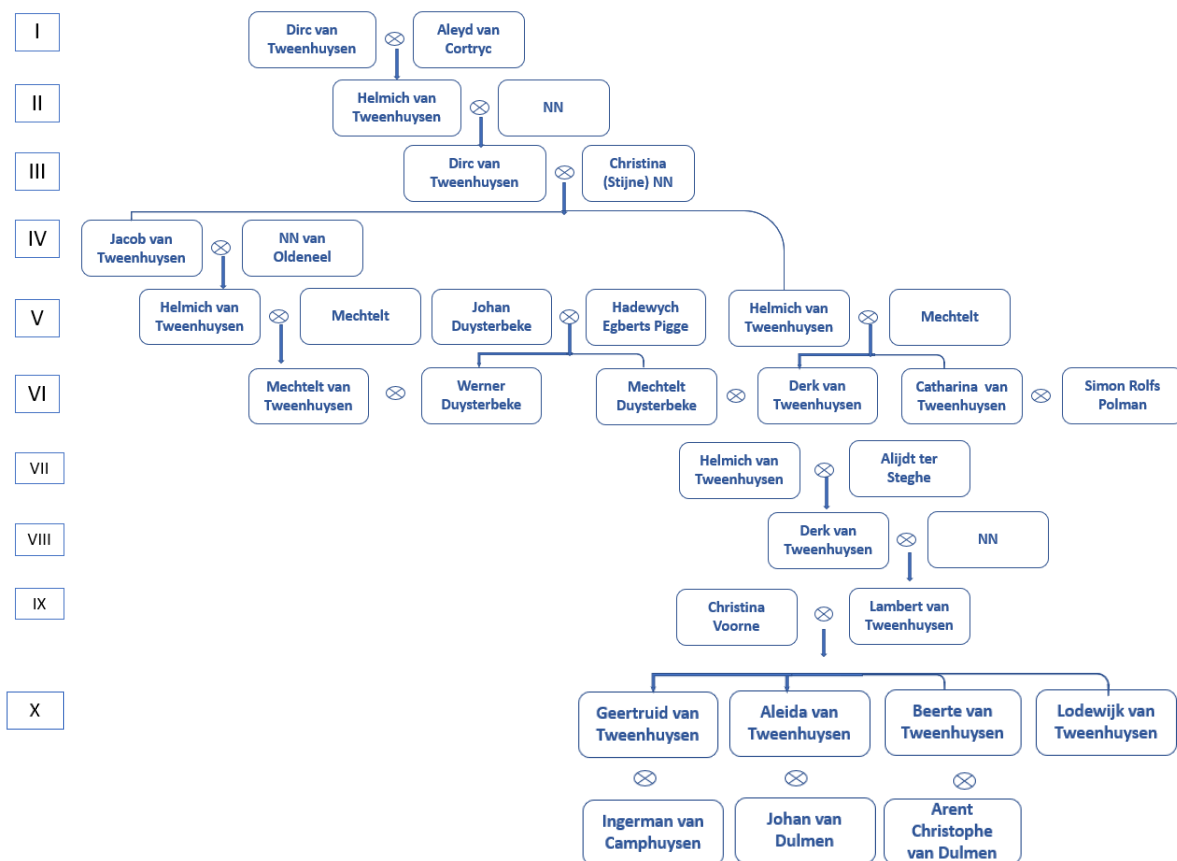
- Geertruidt van Tweenhuysen. Zij trouwde voor 6 juni 1582 met Engbert van Vilsteren, overleden voor 16 november 1594, zoon van Otto van Vilsteren (schepenen van Zwolle) en Hille van Ittersum.

Generatie IX

Kinderen van Lambert van Tweenhuysen en Christina Voorne:

- Geertruid van Tweenhuysen , overleden na 10 juli 1648. Zij trouwde in 1632 in Dalfsen met Ingerman van Camphuysen, overleden voor 10 juli 1648, zoon van Johan van Camphuysen en Henrica den Besten.
- Aleida van Tweenhuysen. Zij trouwde voor 23 februari 1641 met Johan van Dulmen.
- Beerte van Tweenhuysen. Zij trouwde voor 18 november 1641 met Arent Christophe van Dulmen.
- Lodewijk van Tweenhuysen, overleden voor 7 mei 1642. Hij bleef ongehuwd en legateert aan zijn zuster Geertruid van Tweenhuysen zijn goed en erve Groot Waterinck gelegen in Brucht onder Hardenberg; voorts aan zijn neef Lambert zijn beste degen en aan diens huisvrouw Maria Ulgers 16 rijksdaalders; voorts aan zijn neef en gewezen mombler jonker Henrick Knoppert 16 rijksdaalder; verder aan de Huisarmen te Zwolle 2 pond. Hij benoemt tot zijn erfgenamen zijn twee zusters juffer Aleida van Dulmen - van Tweenhuysen en juffer Bertha van Tweenhuysen.

Kinderen van Helmich van Tweenhuysen en Maria van Ceulen (Maria von Cällensteiner):

- Lambert van Tweenhuysen, geboren rond 1593 in Lübeck, overleden in 1641 in Amsterdam. Hij trouwde met Cornelia van Breen, geboren in Danzig, overleden in Amsterdam op 15

september 1623. Lambert was koopman en scheepseigenaar. Er is van hem een Album Amicorum.⁷²

- Arent/Arnolt van Tweenhuysen (gedoopt op 14 november 1596 - 1652). Schilder in Danzig. Getrouwd in de S. Petrus en Pauluskerk in Danzig op 14 januari 1645 met Sara Bommersch (begraven op 14 oktober 1652 in de S. Petrus en Pauluskerk in Danzig).

Op 9 december 1652 bracht een veiling van zijn bezittingen (schilderijen, albasten beelden) ter delging van schulden 21.052 Mark, 18 Pfennige en 16 Groschen op.

In Danzig probeerde hij op 19 januari 1626 burger te worden, wat hem op 22 maart werd geweigerd. Hij beweerde dat hij uit een oud adellijk geslacht stamde die het slecht was vergaan en dat hij en zijn broer Helmich Overijssel moesten verlaten vanwege de oorlog met Spanje en dat zij beiden de enige overgeblevenen van de familie waren. In de periode 10 april 1649 en 14 maart 1650 moest hij voor de burgemeesters verschijnen vanwege een financiële kwestie.⁷³

Zij hadden in ieder geval een zoon, Arendt.

- Susanna van Tweenhuysen, geboren in 1596/97 in Lübeck. Zij trouwde op 9 april 1621 (op 27 april in de lutherse kerk) met Marcus Westhoff (koopman). Marcus verkocht samen met Lambert van Tweenhuysen (oom van zijn latere vrouw) op 12 juli 1618 het spiegelschip 'De Walvis'. Het echtpaar woonde van 1627-1643 in Stettin.⁷⁴
- Maria van Tweenhuysen.
- Helmich II van Tweenhuysen, geboren in 1604 in Amsterdam, Luthers gedoopt, overleden op 7 maart 1673 in Danzig, begraven in de S. Petrus en Pauluskerk in Danzig. Hij trouwde, vermoedelijk in 1635, Helena Cornelia Willems. Hij was schilder.⁷⁵ In 1625 ontvingen Helmich en Arend de derde Pelonker Hof (Schopenhauerhof) bij Danzig uit de erfenis van hun vader.⁷⁶

⁷² <https://usercontent.one/wp/antonzeven.nl/wp-content/uploads/2017/12/AA-Twenhuysen.pdf>

⁷³ <https://rkd.nl/nl/explore/artists/500853>

⁷⁴ Zeitschrift des Vereins für Lübeckische Geschichte und Altertumskunde, BAND 48, Verlag Max Sdimidt-Römhild, Lübeck, 1968. https://vlga.de/file/zvlga_48_1968.pdf

⁷⁵ <https://www.sphinxfineart.com/artistdetail/244273/helmich-von-tweenhuysen-ii-en>
<https://gersonpoland.rkdstudies.nl/3-gerson-digital-part-i-poland/35-echoes-of-rembrandt/>

⁷⁶ https://de.wikipedia.org/wiki/Pelonker_Hof_3 De Pelonker hoven waren stukken land die in de 17^e eeuw door het klooster Oliva aan vermogen inwoners van Danzig werden gegeven.

Zo zag de Schopenhauerhof eruit rond 1825.

Helmich van Tweenhuysen.⁷⁷

⁷⁷ <https://www.wikidata.org/wiki/Q28671913#/media/File:HELMICH VAN tHEWENHUYSEN ii.jpg>

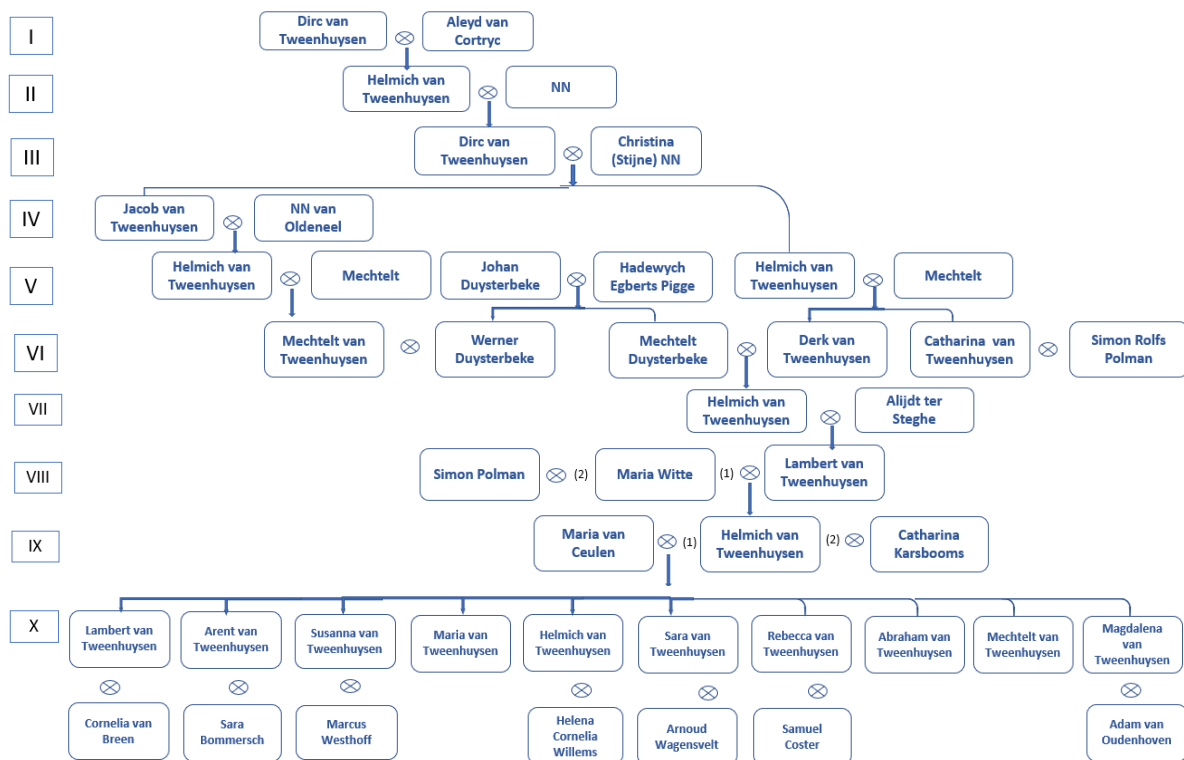
- Sara van Tweenhuysen (1600/01- begraven 1 september 1652 in Rotterdam). Getrouwd op 9 september 1633 in Rotterdam met Arnoud Wagenvelt (1598/99 – begraven op 13 mei 1663) notaris in Rotterdam. Hij was ook ‘geheimschrijver’ (secretaris) van de rechtbank in Schiedam. Arnoud was in eerste huwelijk getrouwd met Antonia van Galen.
- Rebecca van Tweenhuysen (1602-1658). Getrouwd (huwelijkse voorwaarden op 19 maart 1626, ondertrouw 26 maart 1626) met Samuel Coster⁷⁸ (16 september 1579 Amsterdam – 8 april 1665 in Amsterdam) uit Amsterdam, zoon van Adriaen Lenarts Coster en Aertgen Jans. Hij was arts en toneelschrijver. Hij was eerder getrouwd met Josina Alberts van Beuningen, overleden in 1624, dochter van Aelbrecht Hendricksz van Beuningen en Agniesgen Bruynen Caesarsdr.⁷⁹
- Abraham van Tweenhuysen, gedoopt op 14 juni 1606 in Amsterdam in de Lutherse Kerk in Amsterdam. Hij vestigt zich, net als zijn broer, Lambert als koopman in Danzig.
- Mechtelt van Tweenhuysen, gedoopt op 22 juni 1608 in Amsterdam in de Lutherse Kerk.
- Magdalena van Tweenhuysen. Getrouwd met Adam van Oudenhoven. Ondertrouw op 19 december 1637.⁸⁰ In 1675 maakte ‘d’ eerbare Magdalena van Tweehuysen weduwe (al voor 15 februari 1660) van zal[iger] Adam van Oudenhoven, wonende op de baengraft op „t hoekie van de Roosestraet, my notaris bekend, siek te bedde leggende, gebruikende nogtans hare volle kennisse, verstand en uijtspraek soo genoegsaem bleek’ haar testament op. Zij vermaakte het leeuwendeel van haar nalatenschap aan de kinderen van haar nicht Maria Wagenvelt en haar echtgenoot Eglon van der Neer, en dit tussentijds in beheer geeft aan Harmanus Soeck en Johannes Siepels, enkele ouderlingen van de Lutherse Kerk te Amsterdam. De kinderen krijgen hun deel in de erfenis zodra zij de volwassenheid bereiken of voor die tijd in het huwelijk treden. Intussen zal de rente over het bedrag jaarlijks aan Maria Wagenvelt uitgekeerd worden ten behoeve van haar kinderen⁸¹

⁷⁸ https://nl.wikipedia.org/wiki/Samuel_Coster

⁷⁹ https://www.dbnl.org/tekst/jonc003gesc03_01/jonc003gesc03_01_0008.php

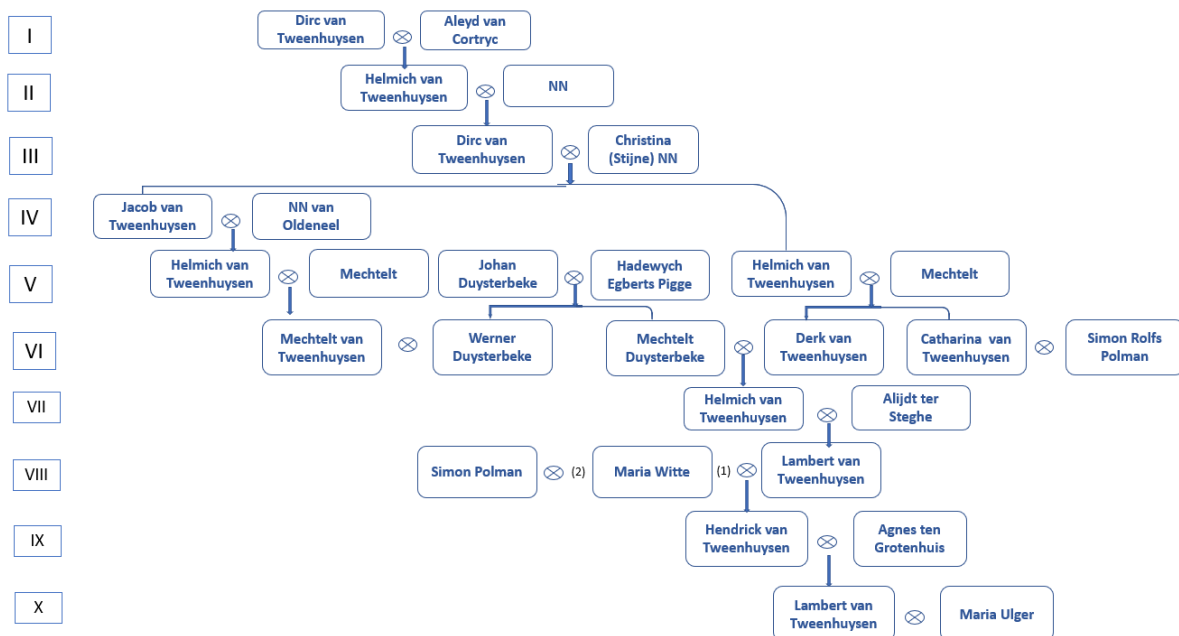
⁸⁰ <https://bit.ly/3SL0Cvk>

⁸¹ Eddy Schavemaker (2009). Eglon Hendrik van der Neer (1635/36 - 1703). Zijn leven en werk. http://rkddb.rkd.nl/rkddb/digital_book/201305639.pdf

Kind van Hendrick van Tweenhuysen en Agnes ten Grotenhuis:

- Lambert van Tweenhuysen, overleden in Zwolle rond 29 november 1655. Getrouwd met Maria Ulger, dochter van Werner Ulger en Walburg van Holthe.

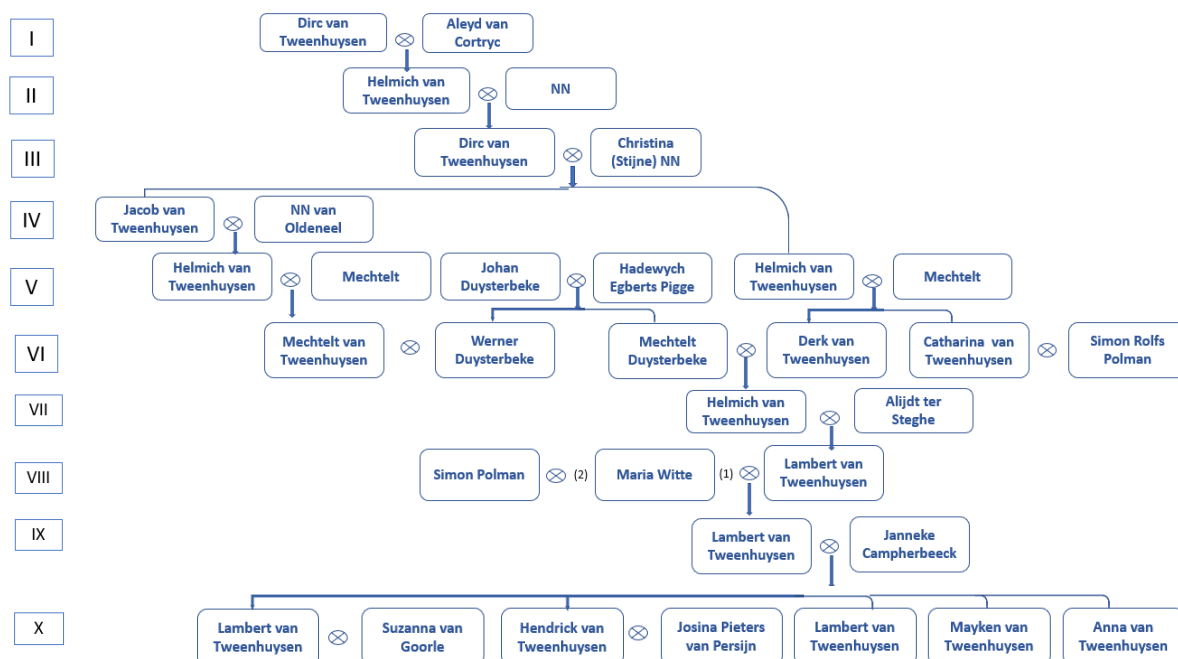
Kinderen van Lambert van Tweenhuysen en Janneke Campherbeek:

- Lambert van Tweenhuysen, gedoopt in Amsterdam op 19 september 1593 in de Lutherse kerk, overleden in Amsterdam op 12 juni 1641. Getrouwd op 18 oktober 1635 in de

Zuiderkerk in Delft met Suzanna van Goorle, overleden na 8 oktober 1659. Hij schonk het erf Tweenhuysen aan zijn neven en nichten Campherbeeck.⁸²

Susanna eiste, als weduwe, in enig jaar van Maria Gilles, weduwe van Casper Boon, 2200 gulden.⁸³

- Hendrick van Tweenhuysen, gedoopt in de Lutherse Kerk in Amsterdam op 20 november 1594, begraven in Amsterdam op 10 augustus 1637. Getrouwd in november 1630 in Alkmaar met Josina Pieters van Persijn, begraven in Amsterdam op 30 mei 1639, dochter van Pieter Harmens van Persijn alias Clock en Maritje Jans Glimmer. Boerderijen Groenlant en Spitsbergen aan de Schermerhornerweg bij de Vrouwensloot in 1644. Hij was een van de investeerders in de droogmaking van de Beemster en verwierf in 1612 diverse kavels. Maar toen in 1633 de zoons Lambrecht en Hendrick de nalatenschap van hun ouders verdeelden, waren er nog twee kavels over. Lambrecht kreeg de DK89 en Hendrick de DK92 met het huis en de boomgaard daarop. Mr. Hendrick van Tweenhuysen was in 1594 geboren als tweede zoon van Lambert en Janneken. Hij studeerde rechten in Leiden. Hij nam in juli 1636 een hypotheek van f 6000 tegen 5% op de boerderij met land. In december 1638 verkocht hij de kavel aan Jan Gerritsz Hartgers.
- Mayken van Tweenhuysen, gedoopt in de Lutherse Kerk in Amsterdam op 13 oktober 1596.
- Anna van Tweenhuysen, gedoopt in de Lutherse Kerk in Amsterdam op 10 november 1599.

Kinderen van Geertruidt van Tweenhuysen en Engbert van Vilsteren:

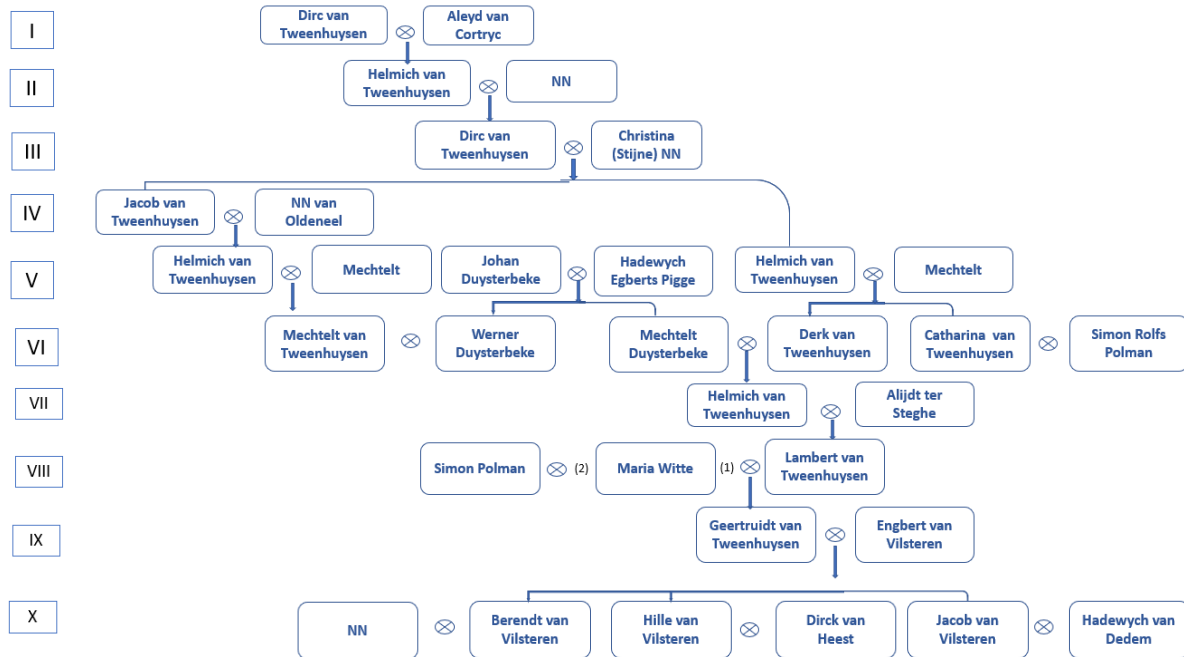
- Berendt van Vilsteren. Getrouwd met een onbekende vrouw met wie hij een zoon, Engelbert, had.
- Hille van Vilsteren. Getrouwd met Dirck van Heest.

⁸² Jaarboek Amstelodanum, 1857, blz. 90.

https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=412&miadt=2601&miview=ldt&milang=nl&mizk_alle=Helmich%20van%20Tweenhuysen

⁸³ <https://bit.ly/3u15PFI>

- Jacob van Vilsteren. Getrouwd met Hadewych van Dedem.

Generatie X

Kinderen van Arent/Arnolt van Tweenhuysen en Sara Bommersch:

- Arent van Tweenhuysen.
- Maria van Tweenhuysen.

Kind van Sara van Tweenhuysen en Arnoud Wagensvelt:

- Maria Wagensvelt (gestorven op 9 december tijdens de bevalling van zoon Pieter, begraven op 11 december 1677 in Rotterdam). Zij was vermogend. Getrouwd met Eglon Hendrick van der Neer (1643 – 3 mei 1703 in Düsseldorf)⁸⁴, zoon van Aert van der Neer. Maria vernietigt op 29 augustus 1659 haar testament en benoemt haar man tot erfgenaam en legateert hem haar handgemaakte juwelen.⁸⁵ Het echtpaar woonde in 1660 aan de Keizersgracht in Amsterdam. Hij was miniatuurschilder.⁸⁶ Eglon had landerijen in Overijssel uit de erfenis van de zus van zijn vrouw, Magdalena van Tweenhuysen. Die hij op 27 juni 1675 als onderpand stelde voor een schuld van 600 gulden bij Adriaen Vos en Louisa Dircx uij Zwolle. Eglon trouwde (2) met de schilderes Maria Augustina Du Chastel en (3) met Adriana Spilberg.

⁸⁴ https://www.dbnl.org/tekst/molh003nieu10_01/molh003nieu10_01_0918.php;
https://www.dbnl.org/tekst/houb005groot1_01/houb005groot1_01_0361.php

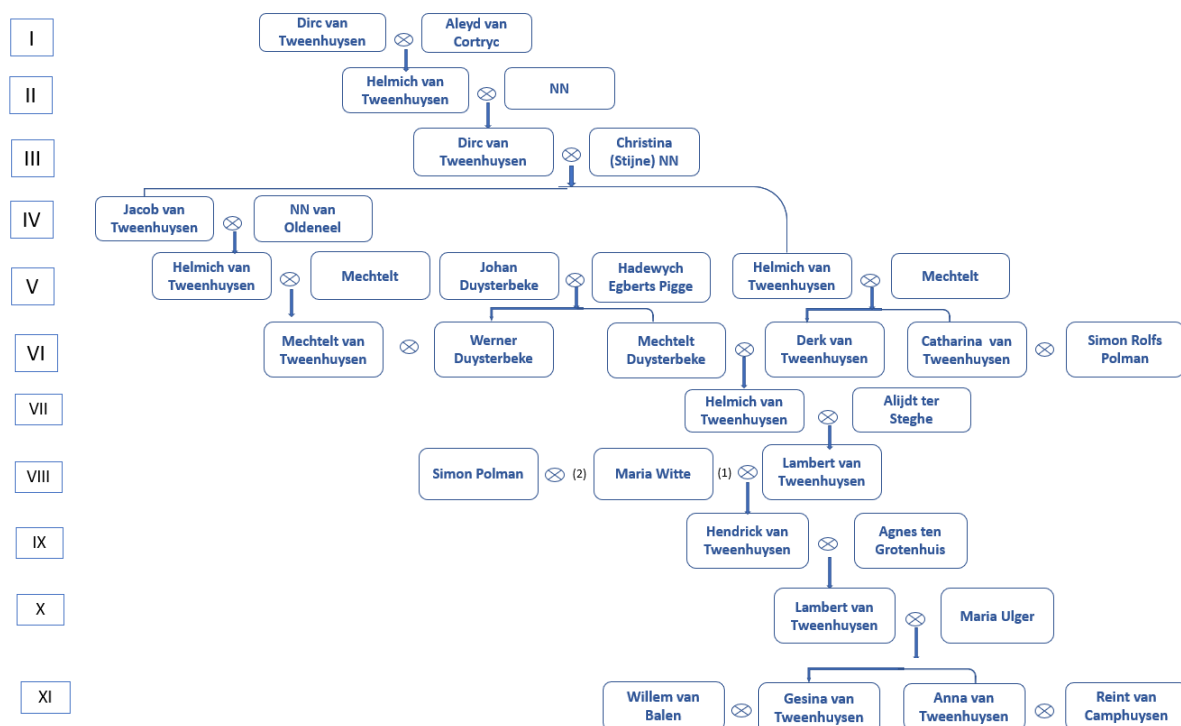
⁸⁵ <https://bit.ly/3sEuRtp>

⁸⁶ Eddy Schavemaker schreef in 2009 een proefschrift over hem onder de titel Eglon Hendrik van der Neer (1635/36 - 1703). Zijn leven en werk. <https://bit.ly/49vE3AZ>

Uit het huwelijk van Maria en Eglon werden elf kinderen geboren (de eerste twee in Amsterdam, de overige in Rotterdam).

Kinderen van Lambert van Tweenhuysen en Maria Ulger:

- Gesina van Tweenhuysen, overleden na 17 september 1679. Getrouwd in Zwolle op 21 april 1629 met jonker Willem van Balen, begraven in Zwolle op 23 september 1666, zoon van Godfried van Balen en Joanna van den Berge.
- Anna van Tweenhuysen, overleden na 17 mei 1673. Getrouwd op 21 maart 1648 met Reint van Camphuysen, zoon van Johan van Camphuysen en Henrica van Besten.⁸⁷ Henrica van Besten was een dochter van Johan van Besten van Laerwolt en Geertruid De Sigers ter Borch tot Eelde.⁸⁸

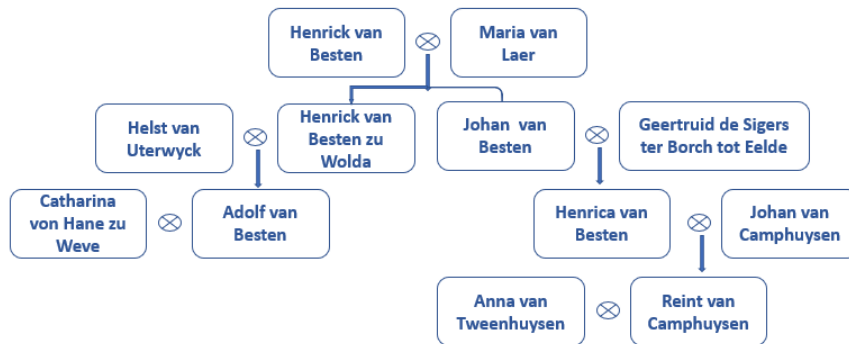
Laarwolde kende een aantal huizen, waaronder Wolda. Hier woonden de Van Bestens. Henrica van Besten stamde uit dit geslacht. Haar vader Johan van Besten trouwde met Geertruid de Sigers ter Borch tot Eelde. Henrica en Johan woonde op het Dickhuys.

Een neef van Henrica Adolf van Besten, getrouwd met Catharina von Hane zu Weve, woonde op Wolda. Adolf was een zoon van Henrick van Besten en Helst van Uterwyck. De grootouders van Henrica waren Henrick van Besten en Maria van Laer.⁸⁹

⁸⁷ <https://bit.ly/3SMfDNq>

⁸⁸ http://www.vanbatenborgh.nl/publicaties/gelderse_familierelaties/vanbesten

⁸⁹ <https://www.altreformiert.de/beuker/laar/Lair-en-Lairwolt-800---1550.pdf> en http://www.vanbatenborgh.nl/publicaties/gelderse_familierelaties/vanbesten

Generatie XI

Kinderen van Maria Wagensvelt en Eglon Hendrick van der Neer:

- Dirck van der Neer, geboren in februari 1660.
- Aernout van der Neer (1661-1725). Getrouwd in 1684 in Oudewater met Hester Honcop, gedoopt op 1 februari 1660 in Oudewater, begraven op 9 januari 1691 in Gouda, vermoedelijk dochter van Christiaan Honcop en Pieterella Wagensvelt (zus van Maria). Aernout hertrouwde op 8 april 1692 met Maria Casteleyn, gedoopt op 7 juli 1659 in Gouda, overleden op 25 oktober 1752 in Enkhuizen. dochter van Hendrik Casteleyn en Cornelia Ravensbergen.
- Abraham van der Neer (1669-1699).

Referenties

- Hart, S., 'Lambert van Tweenhuysen (1565-1627)' in: L.M. Akveld, Ph.M. Bosscher.J.R. Bruijn & F.C.. van Oosten (red.), *Vier eeuwen varen. Kapiteins, kapers, kooplieden en geleerden* (Bussum 1973), 67-79.
- Hart, S. De eerste Nederlandse tochten ter walvis vaart, 49e Jaarboek Amstelodamum, 1952, Blz. 54—59, biografie van Lambert van Tweenhuysen.
- Hart, S. The prehistory of the New Netherland Company.
- Wijnroks, E.H. (2003). *Handel tussen Rusland en de Nederlanden, 1560-1640. Een netwerkanalyse van de Antwerpse en Amsterdamse kooplieden, handelend op Rusland*. Hilversum 2003, p. 276-279.
- Kandt, K.E. 'Netherlandish Artists in 17th Century Danzig: New Evidence from Archival Sources'. p. 304-321, esp. p. 310-314.
- Seekles, J., 'Jonkers en juffers. Riddermatigheid bij het geslacht Van Twenhuisen?', in: Alma, Redmer, Gietman, Conrad & Mensema, Albert (eds.) *Adel en heraldiek in de Nederlanden: adellijke identiteit en representatie. Opstellen aangeboden ter gelegenheid van het afscheid van jhr. Arnold Gevers als archivaris bij het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle op 2 november 2012*, Hilversum: Verloren (2012), pp. 141-168, 166.
- Schavemaker, Eddy, *Eglon van der Neer (1635/36-1703). His Life and His Work*, Doornspijk: Davaco Publishers (2010).

Bijlage 1: Een afvallig en verdorven lid: Elysabet de Wael. Kerkelijke tucht te Zwolle

Elysabet en de kerkenraad

In de kerkenraadsvergadering van 22 januari 1633 wordt voor de eerste keer over Elysabet de Wael, huisvrouw van Willem van Tweenhuysen, gesproken, omdat zij niet alleen niet aanwezig is bij de kerkdiensten, maar ook niet tijdens het heilig avondmaal. Er gaan geruchten dat ze zo nu en dan de paapse vergaderingen bijwoont.

Besloten wordt dat dominee Hillenius poolshoogte gaat nemen. Enkele maanden later komt de kwestie van Elysabet de Wael opnieuw in de kerkenraad ter sprake. Dominee Schuttenius en dominee Hillenius hebben haar inmiddels gesproken, en wel in de tuin bij Johan van Ketwijck (geboren in Emden).⁹⁰

In tegenwoordigheid van de heer Ketwijck en zijn echtgenote, Mariken Goris, heeft Elysabet tegen de beide dominees verklaard dat zij de paapse religie prefereert boven de gereformeerde. Verder delende heren mee dat Elysabet, om haar trouweloosheid en lichtvaardige afval te bevestigen, diverse leugens en lasteringen te berde heeft gebracht. Niet alleen heeft ze met haar leugens een predi-
kant uit Amsterdam, die door een paap of jezuïet in het disputeren zou zijn overwonnen, schandelijk beledigd, maar ook gaat zij lichtvaardig met haar eigen geweten om en heeft ze, ondanks haar beloften, de *'bekende waarheid'* verlaten.

Dit verslag wordt door de kerkenraad met *'bedroefde oren'* aangehoord. Er wordt besloten tegen Elysabet de Wael met kerkelijke discipline te procederen en een brief te schrijven aan de kerkenraad van Amsterdam om advies.

Advies uit Amsterdam

Van de kerkenraad van Amsterdam wordt per brief een uitgebreid advies ontvangen, dat in de Zwolse kerkenraad in zijn geheel wordt voorgelezen. In het kort komt het er op neer dat Elysabet met een paapse jongeman uit Zwolle is getrouwd, waarvoor zij door de kerkenraad van Amsterdam is aangesproken en bestraft. Zij heeft daarop beloofd zich aan de leer van de gereformeerde kerk te houden. Naar aanleiding van deze belofte krijgt zij kerkelijke attestatie bij haar vertrek naar Zwolle. Daarom zijn de broeders van de kerkenraad van Amsterdam niet alleen zeer verwonderd maar ook zeer bedroefd om te vernemen dat Elysabet zich zeer weinig aan haar heilige belofte gelegen heeft laten liggen.

Wanneer zij in Amsterdam komt om haar familie en vrienden te bezoeken, verklaart zij steeds dat zij zich houdt aan de leer van de gereformeerde kerk. Daarbij zeer droevig klagend over de dwang van haar man, haar schoonouders en anderen, maar met het verhaal hoe dapper zij zich daartegen verweert. Wanneer zij in Amsterdam is, gaat zij niet alleen naar de predikatie, maar neemt zij ook

⁹⁰ Johan van Ketwijck was hopman en keurnoot in Zwollerkerspel en woonde in 1633 vermoedelijk in de Dieserstraat, waar hij in ieder geval in 1624 woonde. Zijn vrouw Mariken Goris was de dochter van Johan Goris (Meentelid voor de Sassenstraat, schepen en hopman) en Margaretha Mensinck.

deel aan het avondmaal. Het verhaal van de Antwerpse jezuïet, dat in de brief wordt aangehaald, is pertinent onwaar.

Elysabet en het pausdom

In de kerkenraad van Zwolle wordt opgemerkt dat het *'inkruipen van de klopkens⁹¹ en papen'*, waardoor de kerk van Jezus Christus wordt geschaad, mede een oorzaak is geweest dat Elysabet de Wael van het gereformeerde geloof is afgefallen en zich tot het pausdom heeft begeben. De kerkenraad zal

genoodzaakt zijn kerkelijk met Elysabet te procederen. Voor de jaarwisseling komt de kerkenraad nogmaals bijeen, onder andere ter bespreking van het aanstaande heilig avondmaal. Men besluit de

huisvrouw van 'Willem van Twenhusen' voor de eerste keer als afvallige van de gereformeerde religie af te kondigen. In het voorjaar van 1634 wordt Elysabet, voor de bediening van het heilig avondmaal, opnieuw als afvallige genoemd. Als de kerkenraad in juni bijeenkomt, komt zij wederom ter sprake. De kerkenraadsleden willen beslist niet over één nacht ijs gaan. Voordat men verder met haar gaat procederen, wordt de afgevaardigde naar de synode, die te Vollenhoven zal worden gehouden, opgedragen om te informeren of de kerkenraad van Zwolle wel kan procederen om tot uitzetting uit de kerkgemeenschap over te gaan van dit vrouwspersoon.

Ter nadere informatie kan de afgevaardigde meedelen dat de desbetreffende vrouw een lidmaat van de gemeente van Amsterdam is geweest en met een besloten attestatie en een aanbevelingsbrief van de kerkenraad van Amsterdam aan de predikanten van Zwolle alhier is gekomen. Echter, voordat zij het heilig avondmaal in Zwolle heeft gebruikt, is zij schandelijk tot het pausdom vervallen en niettegenstaande de veelvoudige kerkelijke vermaningen over haar afval volhardt, tot ergernis

van velen hierin. De synode stemt er mee in dat de kerk van Zwolle haar christelijke vermaningen aan deze persoon continueert en hiervan de kerkenraad van Amsterdam in kennis stelt en daarna zal doen wat tot stichting van Gods gemeente nodig zal worden bevonden.

De kerkban

Twee weken later, op 19 juni 1634, wordt in de vergadering van de kerkenraad van Zwolle verwezen naar het advies van de synode. Hierop besluit de kerkenraad dat over een uitsluiting uit de kerkgemeenschap of wel kerkban, hetgeen door de kerkenraad nog nooit eerder is toegepast, met de kerkenraad van Amsterdam zal worden gecorrespondeerd. Een dag later besluit men Elysabet de Wael, onwillig, voor de bediening van het heilig avondmaal met openbare naam *'voor te stellen'*. In de laatste vergadering van juli deelt dominee Victor op de kerkenraad mee dat hij te Amsterdam met

dominee Rudolf Petri over Elysabet heeft gesproken en over in hoeverre de kerkenraad van Zwolle met haar had geprocedeerd. Dominee Petri adviseerde met deze kwestie niet al te veel haast te maken. Als Elysabet in Amsterdam zou komen, zou hij al het mogelijke aanwenden om haar te spreken te krijgen en alle middelen gebruiken om haar weer te winnen voor het gereformeerde

⁹¹ Vrouwen die normaal gesproken in het klooster waren gegaan, ware het niet dat dat door de overgang naar de Reformatie niet meer mogelijk was.

geloof. Inmiddels is het september en de kerkenraad besluit dat men voor de viering van het heilig avondmaal Elysabet de Wael zal voorstellen en dat de predikanten daarna naar een gelegenheid zullen

zoeken om haar aan te spreken, of ten huize van Ketwijck, waar zij dikwijls komt, of in haar eigen huis.

Gesprek met Elysabet

Op een zaterdag gaan de predikanten naar het huis van Elysabet en zij worden daar *'niet seer blijdelick noch beleefdelick ontfangen'*. Als de predikanten haar vragen waarom het is om *'onse kercke soe trouwlooslick af te vallen'*, antwoordt zij *'waarom bemoeit u zich nog met mij, ik ben toch al afgesneden'*. Daarop geven de predikanten ten antwoord dat zij niet is afgesneden, maar dat zij met bedekte naam en daarna openlijk aan de gemeente is voorgesteld; dat men God heeft aangeroepen om haar te bekeren. Dat zij als predikanten toch wel als trouweloos zouden moeten worden beschouwd als zij verdwaalde schapen niet weer op de rechte weg proberen te brengen. Vervolgens vragen de predikanten haar waarin zij nu beter is onderwezen, omdat zij bij eerdere visitaties haar twijfels had over enkele punten in de gereformeerde religie. Men heeft echter nooit de mogelijkheid gekregen om deze twijfels te weerleggen. Verder wordt zij door de predikanten vermaand goed te willen nadenken over de gruwelijk zonde, wat betreft de afval van de kerk en dat zij dat niet te lichtvaardig dient op te vatten. Elysabet blijft echter obstinaat en verhardt in haar standpunt.

De afsnijding

In de notulen van 23 december 1634 treffen we Elysabet de Wael opnieuw aan. Besloten wordt dat men haar voor de communie van het avondmaal met naam en toenaam openlijk zal voorstellen. Een halfjaar later wordt dominee Schuttenius verzocht, om uit naam van de kerkenraad van Zwolle, een brief te schrijven aan de kerkenraad van Amsterdam. In deze brief zal advies worden gevraagd hoe men verder moet handelen in de kwestie van Elysabet, die tot de paapse religie is vervallen en al enige malen met bedekte en met openbare naam voor het houden van heilig avondmaal aan de gemeente is voorgesteld.

In de kerkenraad van 20 december 1635 wordt voor de laatste keer over haar gesproken. De hoop op een bekering harerzijds, die men lange tijd heeft verwacht, is vergeefs geweest. Het gevraagde advies van de kerkenraad van Amsterdam is inmiddels ontvangen en eensgezind besluit de kerkenraad van Zwolle Elysabet de Wael, ook wel vrouw Van Twenhusen genoemd, als een afvallig en verdorven lid van het lichaam van de christelijke gemeente te excommuniceren en *'af te snijden'*, tot de tijd dat zij door Gods genade zich wederom zal bekeren. Het welk dominee Victor op de kerstdag daaraan volgend heeft gedaan. Gedurende drie jaar is Elysabet de Wael onderwerp van gesprek geweest op de kerkenraadsvergaderingen in Zwolle. Op alle mogelijke manieren is getracht haar voor de gereformeerde religie te behouden, hetgeen uiteindelijk niet is gelukt. Voor de kerkenraad is het een moeilijke beslissing haar af te snijden. Het is de eerste keer dat men met een dergelijke kwestie te maken krijgt, hoewel de kerkelijke tucht al ruim 60 jaar bestaat.

Kerkelijke tucht

Momenteel leven wij in een tijd, waarin wij niet meer zo bekend zijn met de kerkelijke tucht. Vroeger waren de formulieren met betrekking tot deze tucht in de bijbel- en psalmboeken opgenomen. In het boek *De kerkelijke tucht in de gereformeerde gemeente van Amsterdam 1578-1700* treffen we een duidelijke uitleg aan waarvan wij een gedeelte laten volgen:

'Op de eerste officiële synode, die van Emden in 1571, werd al uitvoerig over de kerkelijke discipline gesproken. De afgevaardigden besloten toen dat de kerkelijke tucht niet door de voltallige kerkenraad, inclusief de diakenen, maar slechts door predikanten en ouderlingen mocht worden uitgeoefend. Kort samengevat kwamen de bepalingen op het volgende neer. Had een lidmaat een zonde begaan die niet al te bekend was geworden of, zoals de synode het uitdrukte, die geen 'opentlyke ergernisse' had gegeven, dan mochten de lidmaten die ervan wisten met een vermaning volstaan. Had dit niet geholpen of was de zonde 'van haar nature' openbaar (bijvoorbeeld bij openbare dronkenschap), dan moest het gebeurde aan de kerkenraad worden doorgegeven. En dat betekende dat de begane zonde niet meer 'in 't heimelyk', maar slechts 'opentlyk' kon worden verzoend: of voor de kerkenraad of voor de voltallige gemeente. In deze censuur in engere zin onderscheidde de synode drie stadia, drie 'trappen', zoals zij meestal werden genoemd. Lidmaten die onder censuur waren geplaatst, zo stelden de afgevaardigden, moesten publiekelijk vanaf de kansel worden vermaand. Dit 'voorstellen' gebeurde steeds voor de avondmaalsviering, in feite voor het lezen van het avondmaalsformulier. De predikant werd geacht de overtredingen van deze zondaren samen te vatten en tevens de inspanningen te vermelden die de kerkenraad tot dan toe had aangewend om hen tot inkeer te brengen. Daarna moest hij de gemeente aansporen om 'vyeriglyk' (vuriglyk) voor hen te bidden. Deze elementen golden voor de gehele 'censuur', of het nu de eerste, de tweede of de derde trap betrof. Welke trap, welke sanctie nu precies door de kerkenraad werd gekozen hing vooral af van de hardnekkigheid van de zondaar of zondares. De eerste keer, zo stelde de synode, mocht de naam van de zondaar nog niet worden genoemd 'op dat men hem eenigzints verschoone'. Bij de tweede keer moest de zondaar wel met name worden genoemd, zijn mogelijke anonimiteit werd dan bewust verbroken. Bij de derde keer, de derde 'trap' werden in feite twee handelingen verricht. Eerst moest de gemeente worden aangezegd dat men de zondaar na 'stilzwygende verwillinge der Gemeente' uit de gemeenschap wilde stoten. Nam geen van de gemeenteleden het op voor de zondaar en toonde hijzelf geen enkel berouw, dan mocht de 'verbanninge ende afsnydinge van de Lichame Christi' ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Bij het uitspreken van de excommunicatie behoorde de predikant het doel van de ban uiteen te zetten en de gelovigen aan te sporen dat zij 'geene al te gemeenzame ende onnodige conversatie ende gezelschap' met de uitgeslotene zouden onderhouden. Dit laatste in de hoop dat hij of zij, 'beschaamt zynde, ernstelyk bedenke zig te bekeeren'. Voor het toepassen van de 'derde trap' was overigens de toestemming van de classis vereist. Het ging tenslotte om een straf die zowel voor de gemeente als voor het lidmaat ingrijpende gevolgen had. Aan deze eerste bepalingen over de kerkelijke tucht hebben latere synodes nog maar weinig toegevoegd. Wel werd in 1578 nog besloten dat de kerkenraad voor ieder avond maal ook een onderlinge censuur zou hanteren, de zogeheten 'censura morum'.

Bijlage 2: Ter Kuile

Christina (Stijne) van Tweenhuysen, overleden na 11 september 1535 in Zwolle was een dochter van Jacob van Tweenhuysen en NN van Oldeneel. Zij trouwde met Jacob van den Water, overleden op 12 augustus 1553 in Zwolle, zoon van Seino van den Water en Wendelmoet van Wilsom. Jacob was schepen van Zwolle en bezat in 1520 de havezate Ter Kuile bij Hoonhorst.⁹²

Hun dochter, Elisabeth, huwde met Hendrik van Velthuysen die zich in 1580 op het goed vestigde, maar in 1590 de havezate verkocht aan schoonzoon Casper Berentsen, burgemeester van Zwolle.

In 1601 richtte Casper Berentsen (hij noemde zich Casper ter Kuile) zich tot de Ridderschap en Steden om zijn zaalstede, genaamd Ter Kuile in Lenthe te mogen vrijen in de schatting (vrijwaren van belasting). Hoewel het goed bekend stond als een havezate werd dit verzoek niet toegestaan omdat de bezitter niet als riddermatig kon worden beschouwd.

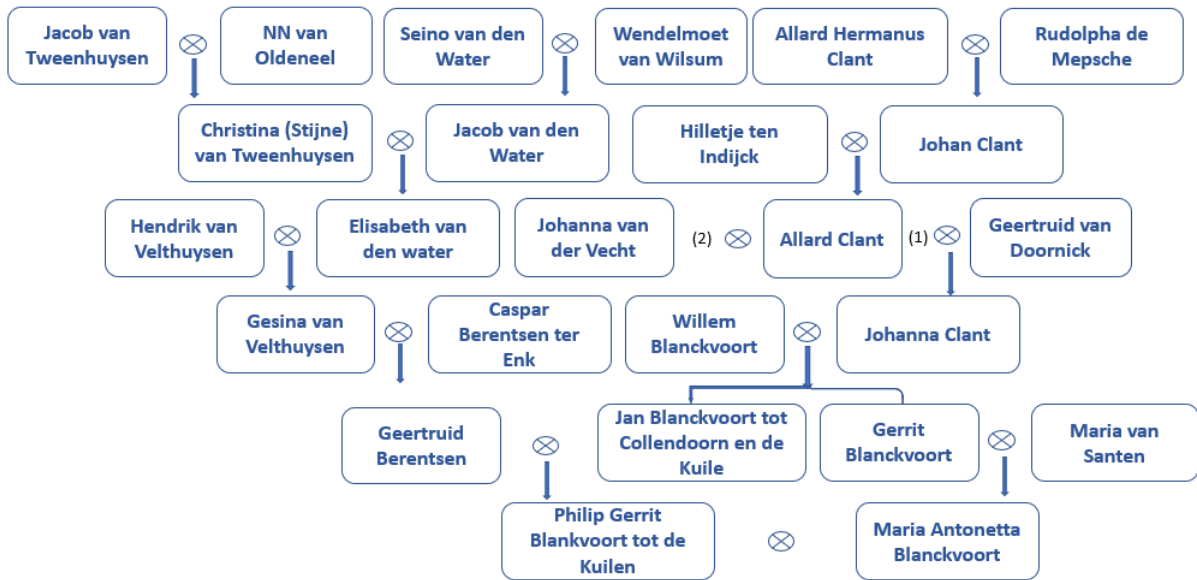
Hun dochter Geertruid huwde in 1639 met Johan Blanckvoort, waarmee het goed in de familie Blanckvoort kwam. In 1663 werd hij drost van IJsselmuiden en hij zal zich in die tijd op de Kuile hebben gevestigd. Het huis in Collendoorn had veel geleden in Munsterse/Keulse oorlog en vanaf 1675 vestigde het echtpaar zich definitief in Lenthe. Johan werd na de dood van Balthasar, broer van Geertruid, beleend met het goed Westerholt onder Wijhe. In 1679, na de dood van zijn vader, werd hij ook beleend met de erve toe Aerning in Heemse.

Johan overleed op 13 oktober 1682 aan een hartaanval (*'hertfanck'*) en werd begraven in de grafkelder van de Ter Kuiles in de kerk van Dalfsen. Geertruid stierf in 1693 en werd in dezelfde grafkelder begraven.

Hun jongste zoon, Philip Gerhard Blanckvoort, erfde Ter Kuile. Hij trouwde op 2 maart 1703 met Maria Antonetta Blanckvoort, dochter van de burgemeester van Kampen, Gerrit Blanckvoort. Het echtpaar bleef kinderloos.⁹³

⁹² <https://www.dalfsennet.nl/nieuws/294893/de-ter-kuile-een-verdwenen-havezate-bij-hoonhorst.html>

⁹³ <http://www.twentsetaalbank.nl/docs/OvHs68-Blanckvoort.pdf>

In 1734 kwam Ter Kuile in het bezit van Maria Dreesman, de weduwe van Arnoldus van Arnhem. De havezate bestond uit het huis, de erve ter Kuile, hoven, boomgaarden, en landerijen, het erve de Horst, de katerstede de Mars, alsmede het recht om turf te steken bij Kipsdijk en een gestoelte en grafruimte in de kerk te Dalfsen. Dit alles voor een totaal bedrag van 9090 gulden. Zo'n vijftig jaar later werd het huis, inmiddels eerst eigendom van Philippus en daarna vanaf 1786 van zijn zus Elisabeth en haar man Arnoldus Helmich, omschreven als oud en bouwvallig en getaxeerd op niet meer dan 500 gulden.

Na hun dood kwam het goed in handen van zoon Warnerus Johannes Helmich en na zijn dood in 1789 van zijn zus Arnoldina Antonia Helmich, getrouwd met Gerardus Everhardus Vos de Wael.

Vervolgens ging het naar hun dochter Anna Cornelia Vos de Wael en schoonzoon Franciscus baron van Lamsweerde. Wat er nog van het goed over was, Ter Kuile zelf was in 1804 volledig afgebroken, werd in 1871 door hun erfgenamen verkocht aan Johannes Schrijver.